

جدای الاخری تا ۸ همان ماه باشد آراء پرداخته بالتوجه آقای سردار سیرتیس - وزیران با اکثریت ۲۰۳۷ رأی و آقای آقا میرزا جواد خان با اکثریت ۱۱۳۵ رأی حائز اکثریت شده انجمن نظارت مرکزی خوی پس از طی درجات قانونی صورت - مجلس و اعتبارنامه را مهرواضا کرده به تاریخ ۱۹ شهر رجب المرجب ۴۲ نتیجه انتخابات را بعد از هدم قبول آقای رئیس - الوزراء و تعیین نماینده درجه دوم اعلان و منحل گردیده است .

شعبه اول پس از مطالعه در جریان انتخابات مزبور تصدیق صحت صورت مجلس و نبودن شکایات و کالت آقای آقا میرزا جواد خان را تصویب مینماید .

رئیس - آقای مستند السلطنه تشریف بر دیده بیرون رأی بدهید ؟

مستند السلطنه خیر اجازه بفرمائید باین **رئیس - رأی بگیرییم بکالت آقای آقا میرزا جواد خان آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمائید .**

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

اعتبارنامه آقای قائم مقام مطرح است آقای اعتبار الدوله مخالف بودند ؟

اعتبار الدوله - بلی .

رئیس - بفرمائید .

اعتبار الدوله - بنده راجع بحریان انتخابات تعرض ندارم بلکه بایک سوابقی ایشان اعتراض می کنم و آن سوابق را هم یاد داشت کرده بود ولی چون نینداستم امروز اعتبارنامه ایشان مطرح است متأسفانه همراه ندارم و گمان میکنم آن سوابقی را غالب آقایان از آن مطمئن قطب طور فهرست و خلاصه آنرا تذکر آ عرض میکنم سوابقی که بنده برای عدم صلاحیت ایشان تشخیص داده بودم ققره اولش موضوع ریاست نظیبه ایشانست در آذربایجان .

آقای قائم مقام موقمی که رئیس نظیبه آذربایجان بودند تصادف میکند با ورود شمانها به تبریز مراسله از ایشان بدست آذربایجانها می افتد که تر کهای نویسد و تحریک میکنند که نقره اولش از تبریز تبعید کنند تر کها هم آن مراسله را ترتیب اثر میدهند و اشخاص را تبعید میکنند من جمله نویری و یادامچی و مرحوم خیابانی است . این آقایان را بقارس تبعید میکنند پس از مدتی که تر کها باین نظر خصوصی می میرند آقایانرا مستغفل میکنند و عین مراسله ایشان را به آزادبخواهان تبریز که یک اقداماتی برای استغلاس معسوسین نموده بودند میدهند و از آن مراسله عکسی بر میدارند و گمان میکنم که عکس آن مراسله آن در جامعه آذربایجانها منتشر باشد و

بنده هم آنرا دیده ام و نایبانه کان آذربایجان هم شاید مطلع باشند گمان میکنم آن عکس را هم دیده باشند . فقره دوم اعتراض بنده مربوط می شود بنایب الا بالکی ایشان در تبریز در آن موقع هم سه چهار نفر از مجاهدین مسکوم با همدام می شوند بنده وارد صلاحیت مسکمه نیشوم که آیا آن مسکمه صلاحیت داشته است این رأی را بدهند و آن رأی بوقع عمل و اجرا گذارده شود یا غیر مقتضی نیندازم در این قضیه وارد بشوم ولی بکنفران آن مجاهدین که بطهران احضار میشوند در بین راه آن بکنفران میکنند بنده اینجارا اعتراض دارم که چرا اینطور شده وجه شده که این شخصی کشته شده ؟ فقره سوم موضوع حکومت استر آباد است ایشان در حکومت استر آبادشان متأسفانه خوب امتحان ندارند و در نتیجه یک دوسبه از ما خودی ایشان در وزارت مالبه وزارت داخله وجود است و مبلغ ما خودی را سکه وزارت مالبه تشخیص میدهند و بوزارت داخله مراجعه میکنند که از ایشان توضیح بخواهند بالغ به (۹۰۸۲۸) تومان و کسری است و عین مرسلاتش هم شاید موجود باشد بنده عرض کردم همراه ندارم زیرا نینداستم امروز مطرح است اگر میدانستم همراه می آوردم و بعضی آقایان می رسانند بنده می خواستم از آقای قائم مقام سؤال کنم این ما خودی چه بوده و بالاخره چه کردند بنده در دوسه که دیدم جوابیکه بتوانند بنده را قانع کند ندیدم . یک فقره هم ما خودی مسافرت کردستان ایشان است که در آن سفر بنده هم با ایشان بودم دوسه ما خودی وزارت مالبه برای ایشان قائل میشود یک فقره اش مبلغ ۲۳۵۱ تومان است که وزارت مالبه تحت مراسله ۳۸۳۰۶ تعقیب میکنند و بکنفره ما خودی آقا مربوط بمرایعات خیابان خانه آنها است که آنرا هم وزارت مالبه در تحت یک مرسلات معصوم تعقیب میکنند و بالاخره بنده در دوسه جواب قاضی ندیدیم و چون من در کردستان بودم و عملیات ایشان را دیدم بیشتر برای بنده یقین حاصل میشود که آن ما خودیهای استر آبادشان هم شاید چندان بی اساس نبوده و یکی دو فقره کارهایی در کردستان کردند که یک فقره اش را گمان میکنم اغلب آقایان مسبوق باشند که موضوع حشمت الملک و نصیر دیوان برادرش است که در نتیجه یک دوسه هم در وزارت جنگ از این قضیه تنظیم شده . چندین فقره بود که بنده آن فقرات را یادداشت کرده بودم متأسفانه همراه ندارم فعلا بهین اندازه قناعت میکنم . یک فقره دیگر اعتراضات که آن نظر آمد آن موضوع امیر ملا الدین خسرو آبادی است مخصوصاً آن مرحوم یکی از اشخاص بودند که معروف است بخدمتگذاری بدولت .

(نمایندگان کردستان متأسفانه نیستند) در آن صفه مروهست و آقایان خوب اطلاعات دارند و ناچارم یک تقصیر را عرض کنم که

هیچ میل ندارم در زمان صدارت شاهزاده عین الدوله یک قالی برای حسینیه شاهزاده عین الدوله می سازد بر حسب خواهش ایشان و این قالی از قالیهای نفیس و معروف آن صفه بود حالا چه شد که ایشان بآن قالی متوجه شدند؟ بواسطه یک عرضحالی که بنده آن عرضحال را نمی توانم بگویم هیچ اساس داشته و بوجه های آقا حبیب الله کردستانی طرف دهوی واقع شدند و با اینکه هدیه و دواتر مربوطه موجود بود به هیچکدام ارجاع نشد و بآن عرضحال آقای قائم مقام ترتیب اثر دادند و فرستادند ما بیلک آن بی چاره ها را حتی میتوانم عرض کنم جزئیات انانیه خانه هم هر چه بود من جمله میز و ستولی آوردند و بنده شتیدم آن قالی بالتوجه ایشان رسید بنده هم خیلی زحمت کشیدیم و اقدامات کردم که شاید آن قالی که اسباب بد بختی یک خانواده شده است سردار کسرم متأسفانه نتوانستم در کابینه آقای مشیر الدوله هم بنده این قضیه را تعقیب نکردم متأسفانه کابینه ایشان خیلی زود رفت و این مسئله ماند .

بنده با این سوابق که از ایشان دارم بلکه بیشتر از این هم بود که متأسفانه همراه ندارم تشخیص دادم که بایستی بدم صلاحیت ایشان برای نمایندگی اعتراف کنم البته حکمت و قضاوت با آقایان است .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب .

(اجازه)

آقا سید یعقوب . اولاً یک عذری از آقای اعتبار الدوله نماینده پرورد می خواهم که یک مسائلی را در اینجا ذکر کردند که شایسته نبود . آقایان بنده علیه است نه وزارت داخله نه مجلس مشاوره وزارت خانه ها که مأمورین وزارت خانه ها را در آنها بیاورند این جا هیچ یک از آنها نیست اینجا مجلس شورای ملی است و دارای یک نظامنامه ای است و دارای یک قانون انتخاباتی است مطابق آن نظامنامه و قانون انتخابات نایبند گانی معین میشوند .

آقا در استر آباد آب خورده است یا در کردستان سواد شده است این هیچ ربطی دارد ؟

این مسئله بر سبیل کلیات بود که مخالفت با یک و کبیل از چه راه است . دیر از خواب بیدار شده است اینکه دلیل نمی شود .

می آئیم سر موضوع واحد .

واحد . می فرمائید که در موقع آمدن تر کها به آذربایجان نوشته است که آقای نویری را بیرون کنند .

اولاً اینجا ادعائی را شما میکنید بروید علیه اقامه دهوی بکنید .

یک صفات مثبتیهای قانون انتخابات معین کرده است برای و کبیل و یک صفات علیه گفته است و کبیل باید مسلمان باشد

ایرانی باشد . بجه ایران باشد . قیام بر ضد حکومت ملی نکرده باشد . این اوصاف مثبتی - مطابق اینها صفات سلویه است آیا رئیس نظیبه آذربایجان بودن مانع صلاحیت ایشان بوده است ؟

راجع باینکه نایب الحکومه بودند در زمان نیابت حکومتشان برای امنیت چند نفر را تبعید کرده اند .

اولاً اینکه در دوره سابق شاه زاده سلیمان میرزا و نصرت الدوله و سردار معظم یک پیشنهاد کردند که ما باید برگردیم بدوره قنبرت و به پیشیم گی کند رفته است و کی تند رفته است بنده اینجا در پشت تربیون فریاد زدم که بنده در دوره قنبرت نه وزیر بوده ام نه حاکم بوده ام ولی بهتر این است این مسائل را بگذارید بمانند و جریان کار را ببینید حالا موقع عمل است ما باید الفاظ عمل کنیم و این الفاظ و کلمات بدوره قنبرت آقای قائم مقام رئیس نظیبه تبریز و نایب الحکومه تبریز بوده است و گمان کرده است چند نفر مخالف امنیت بوده اند آنها را بیرون کرده است و بگیشان در زنجان مرحوم شده است ما نایب بگوئیم پس آقای قائم مقام شما مسلوب العقید از انتخاب چرا ؟ برای اینکه در موقع ریاست نظیبه تبریز چند نفر را تبعید کرده اند ارجاع بحکومت استر آباد فرمودید وزارت داخله چیزی بوزارت مالبه نوشته و وزارت مالبه از او طلبکار است . آقایان دیوان معاصات نیست که دیوان محاسبات به بنده در تحت ۵۰۱ فلان قدر بوده است . مجلس آمده است دیوان معاصات تمپین کرده است نایبند گانی همین کرده رئیس مالبه آورده آمریکا بیهار استفاده کرده آنها رسیدگی می کنند . مجلس که محل رسیدگی بقایا و مالبانها بوده نیست راجع بکردستان و علاء الدین خسروی رحمت الله علیه که یک قالی داشته است این راجع بانقلابات نیست . چه ربطی بوضع داد و ایس اساساً مخالفت مخالف باید در تحت جریان مواد قانون انتخابات باشد . نسبت به صلاحیت یا عدم صلاحیتش یک صفات مثبتی و یک صفات سلویه اش درست نیست بگوئید آقای قائم مقام ایرانی نیست ! اهل تبریز نیست ! چون تبریزی است باید درش کنیم ؟ یک چیزی بیان کنید که مجلس بتواند قضاوت کند و حکم بدهد . مگر مجلس مدعی العموم شده است که این صحبتها در در این جا بکنیم بنده خواهش میکنم یک صحبتهایی که خارج از موضوع است نسبت بیک و کبیلی که از یک ایالتی انتخاب شده است در اینجا نشود و جهت آبروی کسی را نریزید . این مسائلی است که از حد و معیار خارج است (جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - کافی است ؟

اعتبار الدوله - کافی نیست لازم است یک

توضیحاتی بدهیم . (جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمائید .

(اقلب قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است .

اعتبار الدوله - توضیح را می خواستم بدهم .

رئیس - فرمودند مذاکرات کافی است تقاضای رأی مغفی شده است . اصامی آقایان قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکت ما امضاء کنندگان ذیل تقاضای کمی نسبت باعتبار نامه آقای قائم مقام رأی مغفی با بهره گرفته شود . اعتبار - الدوله - شیخ محمد علی الموتی - میرزا شهاب ناصر الاسلام گیلانی - ضیاء الواعظین اسمعیل الحسینی - هسراقسی - هادی فرج الله - علی رضا الحسینی - یاسانی - احمد - الموسوی البهبهانی - مصطفی الموسوی البهبهانی - ملک الشراء - یعقوب الموسوی - مدرس - سید حسن زحیم - حائری زاده - صد الاسلام - - یعقوب الموسوی

کیست ؟

آقا سید یعقوب - آقا اجازه خواستم بی جهت خواندند .

رئیس - یک قدری تأمل بفرمائید توضیحات لازمه داده خواهد شد . که تقاضای رأی مغفی کرده اند هیچکس نقر است ولی چهار مسترد کرده اند . یکی آقای میرزا شهاب است . یکی حاج میرزا هادی رضا . یکی یعقوب الموسوی . دیگری هم آقای یاسانی آقا کارزونی

(اجازه)

کارزونی - پیش نهاد میدهم . (پیشنهاد ایشان بشرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکت . بنده تقاضا میکنم که در مورد انتخاب آقای قائم مقام رأی مغفی گرفته شود . م - ع - کارزونی

رئیس - خوب باید رأی مغفی بگیریم

حائری زاده بنده عرض دارم .

رئیس - بفرمائید .

حائری زاده - بدبھی است که صریح نظامنامه بر سابقه تقم دارد آقای مصدق - السلطنه شرح دادند که رأی مغفی باید بآن ترتیبی که در انتخاب هیئت رتبه معمول است بآن ترتیب تقریباً گرفته شود . و روح رأی مغفی باین ترتیب رأی گرفتن منافات دارد . برای اینکه آقایانی که بعلوی هم نشده اند مسکن است از یکدیگر یک نشیانی بکنند و این منافات دارد برای مغفی و روح نظامنامه هم این جمله انبرسانه در آن موقع

آقای رئیس فرمودند این موقع بگذرد در موقع دیگر تغییر بدهید حالا اولین قدمی است که بعد از آن موقع پیش آمده است و بنده استدعا میکنم عین نظامنامه را اجرا فرمائید و آقایان بعلوی تر بیرون رأی خودشان را بدهند .

رئیس - (خطاب با آقای حائری زاده) فرمودید عین نظامنامه اجرا شود ؟

حائری زاده - بلی

رئیس - یعنی آن ترتیب سابق بهم بخورد ؟

حائری زاده بلی بلی سابق بهم بخورد .

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - نظامنامه مجلس تا حال معمولاً باین قسم بود اجرا گذاشته شده است . اساساً حرفی ندارم که می خواهم در محل نطق رأی بدهند بادر محل خودشان رأی بدهند ولی واقماً اوضاعی مسکه این مجلس راجع برای مغفی نشان میدهد مثل این میانند که گویا ایداً هیچ شهادت ندارد این زشت است ما باید کاری بکنیم که مجلس خودش را دارای شهادت و شجاعتی بداند نه اینکه بگوئیم و کلاه در موقع رأی آزاد نبسته بنده باین ترتیب مخالفم .

مدرس آزادی نیست (بعضی از نمایندگان - صحیح است)

حائری زاده - آزادی نیست (همه بین نمایندگان)

قائم مقام - اجازه بدهید بنده خودم دفاع بکنم .

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی شد)

رئیس - خوب چون نظامنامه باید اجرا شود عین نظامنامه قبلاً قرائت میشود بعداً اجرا میشود

(ماده ۹۱ بشرح ذیل قرائت شد)

اخذ رأی مغفی بترتیبی است که در باب اخذ رأی مغفی باورق در محل نطق ذکر شد ولی در عوض باورق مهرهای سفید و سیاه استعمال میشود مهر سفید علامت قبول و مهر سیاه علامت رد است

منیشان مهر های رأی را در یک ظرفی ریخته و بطور آشکار شماره نموده و مهر های سفید را از سیاه جدا می نمایند و از همین قرار مهرهای تفیضیها می شمارند نتیجه لاقط سه منشی معین نموده و رئیس آن را اعلام میدارد .

رئیس - خطاب بمصدق السلطنه مقصود این ماده است .

مصدق السلطنه بلی .

رئیس - باین ترتیب اگر رأی بگیریم شاید رعایت اختفاء نشود

مصدق السلطنه - همانجا در کیسه نفر اضافه کنی تقاضا نمایند باید رأی

رئیس دوطرف است در یکی مهره تقنی شبه باید گذاشته شود در یکی مهره در رأی مصدق السلطنه ممکن است طرف دهانش تنگ باشد که کسی نه بیند

سهام السلطنه بنده یک اعتراض دارم ماده ۸۸ خوب است قرائت شود دلایلی هم در این زمینه دارم (بشرح ذیل قرائت شد)

ترتیب گرفتن رأی علنی باورق از این قرائت هر نماینده دارای دو ورقه مختلف است که اسم آن نمایندگ در روی آن ها چاپ شده است

ورقه سفید علامت قبول و ورقه آبی علامت رد است در موقع گرفتن رأی پیش خدمت مخصوص اطلاق مجلس ظرف رأی را از رد نماینده برده و نماینده ورقه خود را می اندازد

پس از آنکه تمام باورق جمع شد رئیس ختم اخذ باورق را اعلام میکند و فوراً ظرف رأی را در محل نطق آورده و منشیان استخراج آراء نموده و نتیجه را رئیس اعلام می نمایند هیئت رئیسه باید بعد از سایرین رأی بدهند

سهام السلطنه - در اینجا رأی علنی را بدو قسم در ماده ۸۹ و ۸۸ معین کرده اند در ماده ۸۸ که قرائت شد در ملاحظه فرمودید ترتیب رأی علنی همان قسمی است که هیئتگی گرفته می شود آن وقت یک اختصاصی داده میشود برای رأی علنی در ماده ۸۹ که در صورتیکه در نظر از نمایندگان تقاضا نمایند اخذ رأی علنی با او را باید در محل نطق بعمل آید و اینجا در ماده ۹۱ هم نوشته اند اخذ رأی مغفی به ترتیبی است که در باب اخذ رأی علنی با او را باید در محل نطق ذکر شد

این دو شکل را مسکن است دارا بشود یکی مثل ماده ۸۸ که ذکر کرده اگر در نظر تقاضا کردند بطور استثناء رأی گرفته شود آنوقت باید در پشت تربیون آن رأی را بآن طریق که می فرمائید مجری کرد ولی چون در این جا در نظر تقاضا نکرده اند که در محل نطق اخذ رأی شود باید بترتیب سابق یعنی مثل رأی علنی همانطوریکه عرض کردم در همانجا بیکه نشسته اند رأی بدهند مگر ده نفر تقاضا کنند که در پشت تربیون رأی گرفته شود و الا چه در رأی مغفی وجه در رأی علنی اگر تقاضا نکردند در پشت تربیون رأی گرفته نشود و در ماده ۹۱ چیزی مصرح نمیکند که رجوع کند بنده ۸۹ مسکن است بترتیب ماده ۸۸ رأی گرفته شود باین ترتیب ماده ۸۹

رئیس - آنچه فرمودید ماده ۹۰ می گوید در مواقیکه اخذ رأی علنی باورق مسکن یا حتمی القبول است هر گاه پانزده نفر اضافه کنی تقاضا نمایند باید رأی

مغفی گرفته شود حالا ۱۵ نفر تقاضای رأی مغفی کرده اند و ترتیب رأی مغفی را هم در ماده ۹۱ معین کرده و اشاره میکند بنده ۸۹ و این اشاره که دارد بنده ۸۹ باین تفاوت است که عرض اینیکه ورقه بدهنده مهره سیاه و سفید میدهند (یکی از نمایندگان - اشاره ندارد)

رئیس - چرا اشاره دارد بنده ۸۹ میگوید اخذ رأی مغفی بترتیبی است که در باب اخذ رأی علنی باورق در محل نطق ذکر شد ولی در عوض باورق مهره های سفید و سیاه استعمال میشود

بنابر این حالا میباید مهرها را توزیع میکنند بعد کیسه را هم میآورند (اخذ رأی بعمل آمده آقایان سابق الذکر استخراج نمودند و نتیجه به ترتیب ذیل حاصل شد)

مهره تقنی شبه ۱۰۴

مهره سفید علامت تصویب ۵۹

مهره سیاه علامت رد ۴۶

رئیس - یکی زیادی است معذک یکی هم کسر بشود باز اکثریت است به اکثریت ۵۸ رأی تصویب شد

مهرها گویا بیش آقایان مانده است گمان میکنم آن مهرها را باید بدهید به آقای مصدق السلطنه جلسه روز یک شنبه آقای سر کشیک زاده

(اجازه)

سر کشیک زاده - در دو جلسه قبل نسبت باعتبار نامه آقای امیر اعلم از طرف نماینده محترم آقای رئیس التجار مخالفت شد بنده تقاضای کمی در جلسه آتی جزو دستور باشد

رئیس - بلی جزو دستور است . می خواستم عرض کنم جلسه روز یکشنبه ساعت قبل از ظهر .

دستور : اولاً مسئله تعریف ، ثانیاً اعتبارنامه آقای امیر اعلم ، ثالثاً بودجه مجلس مغالی ندارد ؟

(گفته شد خیر)

(جلسه يك ساعت و ربع بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملك جلسه ۱۸

صورت مشروح مجلس

یوم یکشنبه ۲۳ ثور

۱۳۰۳ مطابق ۶ شوال ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر به ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید .

(صورت جلسه بوم شنبه ۱۹ ثور را آقای آقا میرزا شهاب - الدین قرائت نمودند)

رئیس - آقای صولت السلطنه (اجازه)

حدود قانون بشوند .
 در این قانون در فصل چهارم مبنی بر (در تشکیل انجمن نظارت ماده ۸ دمر کز هر حوزه انتخابیه مطابق صورتیکه در جدول منضم باین قانون معین شده حکومت محل انجمنی به اسم انجمن نظارت انتخاب موقتاً تشکیل میدهد که متصدی و مسئول صحت انتخابات باشد و اگر تمام اهالی يك حوزه انتخابیه نتوانند درم کز حاضر شده انتخابات را به صل آورند انجمن نظارت مرکزی با تصویب حکومت در نقاط لازمه انجمنهای نظارت جزو تشکیل خواهد داد که متصدی انتخابات شوند .

بموجب این قانون مسئول صحت انتخابات انجمن نظارت است .
 ماده ۳۸ منشی انجمن نظارت مرکزی صورت مجلس انتخابات را در سه نسخه به حاضر کرده به مهر حکومت و با امضای اعضای انجمن نظارت رسانیده يك نسخه به حکومت نسخه دیگر بتوسط حکومت و وزارت داخله بجمعی شورای ملی و نسخه ثالث با کتابچه ثبت اوراق تفرغه به انجمن ایالتی یا ولایتی محل میفرستد .
 ماده ۴۱ اسامی انتخاب شده گان بعد از اتمام انتخابات از طرف حاکم محل اعلان می شود .

ماه ۴۲ نمایندگان گانی که بصورت مجلس شورای ملی انتخاب میشوند باید به مهر یا امضای اعضاء انجمن نظارت و حکومت محل اعتبار نامه در دست داشته تسلیم دفتر مجلس شورای ملی نمایند .
 چنین اعتبارنامه آقایانیکه بعنوان وکالت مشهد آمده اند و در مجلس نشسته اند ندارند و تسلیم دفتر مجلس شورای ملی نگردانند .
 یکو دیگر نظامنامه داخلی است البته آقایان نظامنامه دارند و مطالعه می کنند .

ماده ۴ شبات بدون فوت وقت به رسیدگی اعتبارنامهها و تشخیص صحت و صحت انتخابات شروع می کنند بدین طریق که اعتبارنامهها و صورتهای مجلس انتخابات به بطور تساوی مابین شش شعب تقسیم می شوند هر يك از این شعب باید يك مخبر از برای دادن رایرت انتخاب نماید .
 همین نظامنامه است که ما از روی این اصل اینجا داریم رفتار میکنم .

ماده ۷ وقتی که صحت اعتبار نامه سه وسیع نمایندگان حاضر تصدیق شد میتوان بانتخاب هیئت رئیسه دانش شروع نمود این جائینویسد بدون اعتبارنامه تصدیق نمایند تصدیق بدون رسیدگی بدوسه ؟ !!

آدمید بر سر ترتیبی که در شبات به اعتبار نامه رسیدگی میشد در شبهه که شرف و ملازمت حضور آقای مشیرالدوله و آقای مستوفی المالك را داشتم از روز اول که به ناپات ریاست آقای حاج مهرا علی رضا

اداره می شد از همان روز يك ترتیبی را که مخصوصاً آقای مشیرالدوله فرمودند اتخاذ کردیم دوسه که از دفتر مجلس به شمه آوردند اول با اعتبارنامه این دوسه رسیدگی می کردیم و امهارا اعتبارنامه را با امهارا صورت مجلسش در اول و هله مطابق می کردیم که ببینیم مهرهای آنها با هم مطابق است یا نه پس از آنکه مطابق می کردیم آنوقت سه نفر از شعبه مطابق نظامنامه داخلی (که این حق را داده است) معین میشد که رسیدگی کامل بجزئیات این دوسه بکنند و رایرتی از این دوسه بشمه میفرستند و همین طور اشخاص مختلف در مواردش برای هر دوسه معین می شدند پس از آنکه این دوسه را بشمه میدادند خود شعبه داخل مذاکره و يك نظر اجمالی در آن مینمود و اگر لازم میشد نظر مفصلی هم می سکرو و مذاکراتی بین اعضاء شعبه درو بد میشد تا اینکه بکفایت مذاکرات رأی گرفته می شد و بعد از این که بکفایت مذاکرات رأی میدادند آنوقت حق رأی بصحت و سقم انتخابات را برای آن روز نداشتیم یعنی این طور قرار داده بودیم آن روزی که مذاکرات و کافی میدانستیم برای روز بعدش رأی می گرفتیم . بنده سکه البته سابقه داشتیم راجع بانتخابات آبرومندانه خراسان

حاج حسن آقا ملک التجار - شاهه سبزواری
 رئیس التجار - خارج از موضوع است هر وقت خواستید چیزی بگوئید در جواب من پس از ختم نطق من بگوئید در جواب من پس از ختم نطق من بگوئید اگر شما هم يك و کیل با اعتبارنامه بودید این حرف را نیز بید عرض می کنم بنده که مسبق از وضع آبرومندانان انتخابات مشهد بودم و مسبق بودم که دوسه او چه ترتیبی است و می دانستم که نظار آنجا در چه فشاری بودند و چه اقداماتی شده است .

دوسه وقتی آمد قسمت شد آنچه راجع باسم آقای صولت السلطنه بود رفت بشعبه ۴ راجع با آقای ملك التجار بشعبه اول راجع به آقای نظام التولیه بشعبه ۲ آقای امیرالم به شعبه ۶ ولی از دفتر دوسه را بشعبه ۳ فرستادند و در شعبه سه يك روز مقرر کرده بود که بایستی از هر شعبه ۳ نفر معین شود .
 و این دوازده نفر بنشینند و مشترکاً رسیدگی بدوسه بکنند و به شبات رایرت بدهند همان شب فرا کسیون قیام که بنده هم جزء اعضاء آن هستم در همان شعبه سوم تشکیل شد آقای رئیس الوزراء هم که بنا بر تشریف بیاروند تشریف آوردند آقای معتمد السلطنه منشی شعبه سه ورود کردند بنده ملذت نشدم چسکار داشتند يك دوسه دادند ببنشی دفتر بنده از اطلاق شعبه سه که بیرون آمدم یکی از رفقا بمن گفت که الان دوسه انتخابات مشهد بشعبه شش آمده و در

شبه شش دارنده رایرتش را می نویسنند گفتم بطور مکر دوسه را نخوانده اند گفت غیر فقط چون صورت مجلس نداشت همان صورت تعداد آراه را خوانند و تعداد آراه اسم آقای امیرالم که در آنجا نوشته شده بود سند داشتند و رأی دادند بنده حقاً (با از نقطه نظر مجلس با از نقطه نظر خراسان یا خودم کار ندارم) دیدم خیلی خیلی با آن ترتیبی که در شبات برای انتخابات دقت می شده است (که شاید در در همین شعبه سه هم یکماه در یک موضوعی مذاکره می شده است) چطور با صافه نیست دقیقه رایورت داده شده است .

آدم یکی دو سه نفر از آقایان را صدا کردم و استعفا نمودم که بیشتر دقت فرمایند .
 آخر اهالی يك قسمت از مملکت را (مثل مشهد) که شاید حوزه انتخابیه اش پیش از يك کرور باشند آنقدر نباید مأیوس کرد يك مطالعه و يك دقتی بکنید که اگر در مجلس يك ایرادی بشود بتوان جواب داد از حسن اتفاق یا از سوء اتفاق خود حضرت آقای امیرالم هم در همان شعبه عضو بودند و از خود ایشان استعفا کردم سکه برای من خیلی شاق است که در مقابل حضرت عالی مخالفت کنم بگذارد يك اصولی اتخاذ شود ولی بعدها رفتند گفتند بی خود زحمت مکش و خود را در زحمت مینداز زیرا اگر در مجلس قدری مذاکره شود خواهند گفت مذاکرات کافی است و مذاکرات تمام میشود و خیلی نصیحت کردند که در این باب مخالفت نکنم ولی بنده از نقطه نظر حفظ حقوق اهالی مشهد نتوانستم صرف نظر کنم چون اعتنائی باین عرض من نشد بنده را مجبور کردند که مخالفت بکنم .

بنده متأسفانه باید عرض کنم که شعبه این صورت مجلس را ندیده از حضرت آقای رئیس تقاضا کردم که مقرر فرمایند برای روز مدافعه دوسه بیاروند به بنیم .
 واقف خیال کردم که دوسه مقفود شده و فقط چهار ورق کافه در آن گذاشته اند و شعبه از روی آن چهار ورق رأی داده اند وقتی فردا رفتیم در اداره دفتر مجلس دوسه را دیدم دوسه جایش عیب نگردیده ولی يك کافه ای که از وزارت داخله اشیرا بیجا فرستاد و در آن نوشته بودند که دوسه انتخابات مشهد را فرستادیم آن کافه اتفاقاً باز شده بود و چون راجع یکی از نمایندگان بود حالا صرف نظر میکنم . در آن کافه نوشته بود کافه ایالت و صورت مجلس را که بعنوان مجلس از طرف نظار عرض شده بود و کافه ای که انجمن نظار به ایالت نوشته است لفاً فرستاده شد بنده هر چه نگاه کردم دیدم در دوسه این سه کافه نیست و به آقایان هم عرض کردم این کافهها نیست گفتند خبر هست رفتیم با آقای

معتمد المالك عرض کردم که تفصیل از این قرار است و ایشان از چند نفر مؤاخفه کردند آقای دبیر حضور گفت شاید در شعبه ۳ باشد وقت و آن را از شعبه ۴ آورد .
 دوسه در شعبه شش صورت مجلس در شعبه سه هیچ شعبه شش صورت مجلس را ندیده است .
 حالاً اسامی اعضاء شعبه را میخوانم ببینم آیا صورت مجلس را دیده اند ؟ بنده نمیدانم آقای دبیر حضور وقت از صندوق شعبه ۴ اصل صورت مجلس را آورد بنده مقید نیستم غیر از آنکه میخوانم عرضم را کرده باشم و وظیفه خودم را انجام بدهم .

آقایان میخوانند عواطف و احساسات بخرج بدهند یا از روی حقوق و قانون حرف نزنند برای بنده هیچ فرق نیکنند بنده در مقابل يك صدمانی که در موضوع انتخابات مشهد کشیدم و در مقابل خسارتیکه در این باب برده ام امروز هم بدون وحشت و خدات و شجاعت سیاسی خودم را حفظ میکنم و از حق اهالی مملکت خودم در مجلس شورای ملی که مرکز نقل مملکت است پایک پیشانی باز آردانده دفاع میکنم پس از آن که من دفاع کردم و وظیفه خودم را انجام دادم مجلس میخواند با اعتبارنامه قبول کند میخواند بی اعتبارنامه کند .

میخواند اثری بظلمات اهالی يك مملکت بدهد میخواند نهد بین مربوط نیست من قسم خوردم ام قسم هم کاشی .
 خوردم وظیفه انسانیت و آزادی خواهی را از دست نیدادم حالا صورت مجلس و رقم آردادی که اینجا هست میخوانم
 رئیس - آقایان میل دارند چه دقیقه نفس داده شود .
 (جمعی از نمایندگان - صحیح است) ملك التجار - آقا فرمایشات خودشان را کردند .

رئیس التجار - بنده عرض خودم را نکردم اقلیت را نمی شود خفه کرد بنده عرضم را میکنم اگر جوابی با دلیل دارید فرمایید .
 (همه بین نمایندگان)
 در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از يك ربع ساعت مجدداً تشکیل کردید .

رئیس التجار - رایرت شعبه را بنده تصور میکنم مجدداً باید قرائت بکنم برای اینکه اعتراض خودم را عرض کنم .
 شعبه شش بدوسه انتخابات مشهد رسیدگی نموده و خلاصه آن را بر عرض مجلس شورای ملی میرساند .

انتخابات حوزه مرکزی مشهد و توابع از ۷ سنبله ۱۳۰۲ اعلان و از ۱۷ سنبله هیئت نظار شروع بتوزیع تفرغه نموده و از ۱۲ میزان اخذ رأی کرده و در ۱۳ نقطه مطابق جدول انتخابات انجمنهای نظارت فرعی تشکیل و در مدت مینه در تمام حوزه مسا ۳۲۶۷ ورقه تفرغه توزیع و ۲۸۰۹ ورقه

رأی اخذ و از کلیه آراء مأخوذه آقای دکتر امیرالم درجه چهارم ۲۰۲۱۹ رأی حاضر اکثریت بوده و انجمن نظار بر طبق يك مراسم رسیده صحت انتخابات و نمایندگان ایشان را اعدم داختم است .
 شعبه شش پس از رسیدگی و دقت کامل در دوسه چون هیچ نوع شکایتی نسبت به آقای امیرالم ندیده صحت جریان انتخابات و نمایندگان ایشان را تصویب می نماید .
 دوسه همین ها است که گمان میکنم در ظرف بیست دقیقه مشکل بشود رسیدگی کرد . شعبه ششم تشکیل میشد در تحت ریاست شاهزاده سلیمان میرزاوشی گری شاهزاده فتح الله میرزا و عضویت آصف المالك آقا شیح علی مدرس . داور . عدل المالك آقای سید معی الدین . شیخ المراقین . زاده . حاج میرزا اسدالله خان . مدیر . الملك . آقا میرزا سید مصطفی بهجهانی امیرالم . آقا شیخ علی دشتی . امیر - احتشام . یمن المالك . نوری زاده . امین الشریعه . آقا میرزا جواد خان

بنده بطوریکه عرض کرده در بیست دقیقه بدون افراتق و مبالغه باین دوسه بدون اینکه صورت مجلس در آنجا باشد رسیدگی شده و عقیده بنده این است سکه اگر صورت مجلس از شعبه ۴ بشعبه شش رفتی بود آقایان که در شعبه شش تشریف داشتند این رایورت را نمیدادند زیرا بنظر بنده شعبه شش از نقطه نظر يك کافه ای که آقای امیرالم ارائه داده اند که ایالت خراسان به آقای امیرالم نوشته است و يك کافه ای هم رئیس انجمن نظار به امضاء فاضل بسطامی کرد رئیس انجمن نظار بوده بایالت مینویسد سوادش را برای آقای امیرالم میدهد که مینویسد حاضریم به آقای امیرالم حاجی ملك التجار اگر قبول شود .
 وکالت بکنند اعتبار نامه بدیم ولی به آن دو نفر دیگر نمیدهم تصور میکنم شعبه شش مدرکی سکه داشته اند همین کافه بود در صورتی که اساساً تصمیمی که انجمن نظارت انتخابات مشهد گرفته اند با امضاء هفت نفر این است که قرائت میکنم ؛
 لیله یکشنبه ششم شهر جمادی الثانیه ۱۳۴۲ راجع بر رایورتهائی که از طرف نظار حوزه جام و نظار چند حوزه دیگر در سوء جریان انتخابات حوزههای مزبوره واصل شده بود جلسه در منزل حاج میرزا هدایت الله تشکیل (میرزا هدایت الله یکی از اعضاء انجمن نظار است) و حضرت آقای معظم الملك مفتش محترم انتخابات و آقای سالار مؤید رئیس بلدی و نماینده ایالت نیز حضور داشتند و امضاء کنندگان تصمیب گرفتند که آراه مزبوره چنانچه بعضی قرائت شده بقیه هم قرائت شود و چون در بعضی رایورتهای تهدیه و تعطیل در درجریان انتخابات آنجا خاصه در جرایم تصدیق نموده اند

مدت از قرائت صورت مجلس شورای ملی ارسال گردد و تصدیق صحت و سقم آراه مزبوره فقط بنظر مجلس شورای ملی بوده باشد و بعد از تصدیق صحت و اعلان بموجب این تصمیمی که مجلس بگیرد هیئت نظار مرکزی به وظیفه نظارتی خود رفتار نمایند این مسئله همینطور می ماند آنهم کافه ای بود که آقای امیرالم بشعبه داده اند و اینهم صورت مجلسی است که در خانه انتخابات انجمن نظارت بسجس عرض کرده اند و منی دانم آقای مخبر شعبه ششم این صورت مجلس را دیده اند یا خیر ؟
 داور (مخبر شعبه) - بله .
 رئیس التجار - ممکن است استعفا کنیم مضمونش را اگر جرات نباشد فرمایید ؟ (جمعی از نمایندگان - خودتان قرائت فرمائید) (شرح ذیل قرائت نمودند)
 مقام مقدس مجلس شورای ملی شیداه ارکانه

با کمال توقیر و احترام رایورت انتخابات و کلاه دوره پنجم مجلس شورای ملی را انجمن نظارت مرکزی شهر مشهد مقدس و بلوکات در شش ماده ذیل عرض می رساند :
 انجمن نظارت انتخابات شهر مشهد در نتیجه حسن ظن حضرت اشرف آقای سردار اسعد والی ایالت خراسان بصورت آقای فاضل بسطامی و سید المراقین و حاج میرزا هدایت الله و امین دفتر مالیه و مستوفی اف و حاج محمد اسماعیل انتیقه چی و حاج عبدالرحیم وهاب اف در منزل آقای وهاب اف جلسه اول را تشکیل شروع بتهیه مقدمات امر انتخابات نمودند

در جلسه دوم مطابق ۹ برج سنبله ۱۳۰۲ در منزل آقای امین دفتر هیئت رئیسه بترتیب ذیل معین شد :
 آقای فاضل بسطامی
 آقای امین دفتر
 آقای مستوفی اف
 منشی دوم
 جلسه سوم در منزل آقای حاج محمد اسماعیل انتیقه چی اعلانات مرتب و قرار شد مدت توزیع تفرغه ۱۲ روز و اخذ آراه پنج روز باشد لذا اعلانات از تاریخ ۲۴ شهر معرم ۴۲ مطابق ۱۴ برج سنبله ۱۳۰۲ برای اطلاع عموم منتشر گردید .

در جلسه هفتم آقایان مستوفی اف و حاجی محمد اسماعیل انتیقه چی مستعفی شده و چون اکثریت حاصل نبود در جلسه هشتم استعفا مشارالیهما ببقام ایالت جلیله تقدیم و انتخاب دو نفر عضو انجمن تقاضا گردید .
 در جلسه ۹ مطابق ۲۹ برج سنبله آقای ناظم التولیه و شیخ احمد مدیر بهار با انجمن نظارت معرفی در جلسه دهم حضور بهم رسانیدند و آقای شیخ احمد به سمت

منشی گری منتصب گردید
 بعد از انقضای مدت نشر اعلان از تاریخ ۱۴ شهر صفر ۴۲ مطابق سوم برج میزان انجمن نظارت در مسجد گوهرشاد شروع ببدان تفرغه نموده از روز دوم شاه زاده مفخر السلطنه نماینده ایالت جلیله و از روز ۲۳ شهر صفر آقای معظم الملك مفتش انتخابات نیز هم روز سه حضور داشتند تا روز ۲۶ شهر صفر مطابق ۱۵ برج میزان که توزیع تفرغه خاتمه یافت .
 ۲ در بین روزهای اواخر توزیع تفرغه عده از معارف و تجار و کتب بانجمن حضور بهم رسانیدند درخواست تهدیه توزیع تفرغه نمودند انجمن نظارت از قبول تقاضای آنها خود دارای نمود تا اینکه از طرف مقام ریاست وزراء عظام تلگرافی رسیده مبنی بر اینکه هرگاه انجمن تصویب نماید مخالف با آقایان انتخابات نبوده زیرا که تهدیه نظایر داشته لهذا انجمن مجدداً اعلانی منتشر ۳ و روز تفرغه را تهدیه داده ۹۱۱ برج میزان سه روز تفرغه داده و شش روز اخذ آراه نمود .

انجمن نظارت بعد از اخذ آراه مشهد جلسات خود را سر تبت داشته قبلاً اعلانات بلوکات رانیه و بتوسط کار گذاران ایالت جلیله بلوکات اطراف شهر مشهد مقدس ارسال و سپس نظار جزء اطراف را تعیین و وسایل حرکت آنها را با اوزارم فراهم نموده اعزام گردیدند و آقای معظم الملك نیز برای هر حوزه يك نفر مفتش که چهارده نفر اشد .

۴ چون بعضی از صندوقهای حوزه های بلوکات رسیده و بعضی متناوباً میرسید انجمن از روز چهارشنبه بیست و هشتم شهریور ربیع الثانی مطابق ۱۲ برج قوس ۴۰۲ در مسجد گوهرشاد تشکیل و با حضور آقایان معظم الملك مفتش انتخابات و سالار مؤید رئیس بلدی نماینده ایالتی شروع بقرائت آراه صندوق مشهد نموده و جزایم تعطیل تا روز بیست و پنجم برج جدی ۳۰۲ مشغول بوده تا قرائت آراه خاتمه یافت و در ضمن قرائت آراه در جلسه منزل آقای حاج میرزا هدایت الله تصمیب گرفته شده .
 (این تصمیب همانست که عرض کردم به امضاء ۷ نفر امضاء انجمن است) که مواد آن ضمیمه رایرت انجمن است به نمره اول پس از ختم قرائت آراه انجمن بکفایت برای اخذ شکایات در مسجد جلسه داشته و شکایاتی که میرسد گرفته و بکفایت نیز برای رسیدگی حضور داشتند و بعد از آن در مواقع لازمه برای مذاکرات راجع بشکایات جلسات خود را در منازل هیئت ادامه میدادند .

۵ صورت عده تفرغه توزیع شده بموجب صورت ضمیمه نمره ۲ و صورت کلیه آراه مستخرج و سکا ندها بقرار صورت ضمیمه نمره ۳ میباشد که به عرض مجلس مقدس خواهد رسید .

۶ شکایات واصله انجمن نظارت چه از شهر و چه از بلوکات چه از نظار جزوه اهوامی حوزه های بلوکات و چه از احزاب سیاسی و سایر دستجات موازی ۳۴ ورقه عیناً ضمیمه رایرت انجمن نظارت گردید و بنظر پایتکه انجمن نظارت در اطراف شکایات از امر انتخابات خود را به بی طرفی و بی غرضی معرفی نموده باشد تصمیب گرفت که شکایات واصله را بمجلس شورای ملی شیداه ارکانه احاله داده حکمیت و قضاوت را بمجلس مقدس واگذار نموده تابع تعلیمات مجلس مقدس باشد
 این امضای فاضل بسطامی رئیس انجمن است سکه امضاء کرده و بنده این امضاء را باین جهت معتبر می دانم که در اصل آن تصمیب ۲ نفری که عرض کردم امضاء کرده است و اگر این امضاء ۲ نفری موجود نبود این يك امضاء را قبول نمی کردم شخصاً عقیده مند نبودم که امضاء يك نفر صحیح است برای چه ؟ برای اینکه اغلب صورت جلسها و اعتبار نامه هائی که بشمب مراجعه شده اغلب آقایان می دانند باید هر ۷ مهر را داشته باشد . ممکن است يك نفر استکف کرده و امضاء نکرده باشد باید در بعضی ها دو نفر امضاء نکرده باشند پس بعد از آن تصمیب ششم جمادی الثانیه و پس از آن این ورقه که در تعقیب آن نوشته می شود بخواهند و ببینند و قضاوت بکنند یا بحکم آن که هنوز از محکمه بدایت حکمی برله یا علیه کسی صادر نشده است و طرف اونی تواند هر ضمه استیفا یا تیزی بدهد استیفا و تیزی قانوناً حق رسیدگی ندارند این باید قانوناً شود بانجمن نظارت و بانجمن نظارت بگویند شما بتکلیف خودتان باید رفتار کنید .
 برای مسئله اعتبار نامه که بنده آن را اس اساس و کالت می دانم سابقه هم در مجلس نشان می دهم یکی از اشخاص معتبرم که از جائی وکیل شده بود و باو اعتبار نامه نداده بودند پس از مدتی که در شعبه ها مذاکره شد از يك شعبه که همچو نظار می آید آقای ملك الشمرام خبر آن شمه بودند رایرتی صادر شد بدون اعتبار نامه بنده متأسفانه آنوقت هم قانون پرستیم گرفته بود . مجلس شها می شد .
 از يك ساعت بوروب تا سه ساعت نیم از شب رفتی در موضوع اعتبار نامه مدتی مذاکره شوی پایتکه انجمن نظار عرض بخرج داده و چه کرده .
 يك مدافعت هم آقای امین الشریعه بودند و بنده پنج مرتبه با آقای ملك الشمرام

۱۴ شهر صفر ۴۲ مطابق سوم برج میزان انجمن نظارت در مسجد گوهرشاد شروع ببدان تفرغه نموده از روز دوم شاه زاده مفخر السلطنه نماینده ایالت جلیله و از روز ۲۳ شهر صفر آقای معظم الملك مفتش انتخابات نیز هم روز سه حضور داشتند تا روز ۲۶ شهر صفر مطابق ۱۵ برج میزان که توزیع تفرغه خاتمه یافت .
 ۲ در بین روزهای اواخر توزیع تفرغه عده از معارف و تجار و کتب بانجمن حضور بهم رسانیدند درخواست تهدیه توزیع تفرغه نمودند انجمن نظارت از قبول تقاضای آنها خود دارای نمود تا اینکه از طرف مقام ریاست وزراء عظام تلگرافی رسیده مبنی بر اینکه هرگاه انجمن تصویب نماید مخالف با آقایان انتخابات نبوده زیرا که تهدیه نظایر داشته لهذا انجمن مجدداً اعلانی منتشر ۳ و روز تفرغه را تهدیه داده ۹۱۱ برج میزان سه روز تفرغه داده و شش روز اخذ آراه نمود .

انجمن نظارت بعد از اخذ آراه مشهد جلسات خود را سر تبت داشته قبلاً اعلانات بلوکات رانیه و بتوسط کار گذاران ایالت جلیله بلوکات اطراف شهر مشهد مقدس ارسال و سپس نظار جزء اطراف را تعیین و وسایل حرکت آنها را با اوزارم فراهم نموده اعزام گردیدند و آقای معظم الملك نیز برای هر حوزه يك نفر مفتش که چهارده نفر اشد .

۴ چون بعضی از صندوقهای حوزه های بلوکات رسیده و بعضی متناوباً میرسید انجمن از روز چهارشنبه بیست و هشتم شهریور ربیع الثانی مطابق ۱۲ برج قوس ۴۰۲ در مسجد گوهرشاد تشکیل و با حضور آقایان معظم الملك مفتش انتخابات و سالار مؤید رئیس بلدی نماینده ایالتی شروع بقرائت آراه صندوق مشهد نموده و جزایم تعطیل تا روز بیست و پنجم برج جدی ۳۰۲ مشغول بوده تا قرائت آراه خاتمه یافت و در ضمن قرائت آراه در جلسه منزل آقای حاج میرزا هدایت الله تصمیب گرفته شده .
 (این تصمیب همانست که عرض کردم به امضاء ۷ نفر امضاء انجمن است) که مواد آن ضمیمه رایرت انجمن است به نمره اول پس از ختم قرائت آراه انجمن بکفایت برای اخذ شکایات در مسجد جلسه داشته و شکایاتی که میرسد گرفته و بکفایت نیز برای رسیدگی حضور داشتند و بعد از آن در مواقع لازمه برای مذاکرات راجع بشکایات جلسات خود را در منازل هیئت ادامه میدادند .

۵ صورت عده تفرغه توزیع شده بموجب صورت ضمیمه نمره ۲ و صورت کلیه آراه مستخرج و سکا ندها بقرار صورت ضمیمه نمره ۳ میباشد که به عرض مجلس مقدس خواهد رسید .

۶ شکایات واصله انجمن نظارت چه از شهر و چه از بلوکات چه از نظار جزوه اهوامی حوزه های بلوکات و چه از احزاب سیاسی و سایر دستجات موازی ۳۴ ورقه عیناً ضمیمه رایرت انجمن نظارت گردید و بنظر پایتکه انجمن نظارت در اطراف شکایات از امر انتخابات خود را به بی طرفی و بی غرضی معرفی نموده باشد تصمیب گرفت که شکایات واصله را بمجلس شورای ملی شیداه ارکانه احاله داده حکمیت و قضاوت را بمجلس مقدس واگذار نموده تابع تعلیمات مجلس مقدس باشد
 این امضای فاضل بسطامی رئیس انجمن است سکه امضاء کرده و بنده این امضاء را باین جهت معتبر می دانم که در اصل آن تصمیب ۲ نفری که عرض کردم امضاء کرده است و اگر این امضاء ۲ نفری موجود نبود این يك امضاء را قبول نمی کردم شخصاً عقیده مند نبودم که امضاء يك نفر صحیح است برای چه ؟ برای اینکه اغلب صورت جلسها و اعتبار نامه هائی که بشمب مراجعه شده اغلب آقایان می دانند باید هر ۷ مهر را داشته باشد . ممکن است يك نفر استکف کرده و امضاء نکرده باشد باید در بعضی ها دو نفر امضاء نکرده باشند پس بعد از آن تصمیب ششم جمادی الثانیه و پس از آن این ورقه که در تعقیب آن نوشته می شود بخواهند و ببینند و قضاوت بکنند یا بحکم آن که هنوز از محکمه بدایت حکمی برله یا علیه کسی صادر نشده است و طرف اونی تواند هر ضمه استیفا یا تیزی بدهد استیفا و تیزی قانوناً حق رسیدگی ندارند این باید قانوناً شود بانجمن نظارت و بانجمن نظارت بگویند شما بتکلیف خودتان باید رفتار کنید .
 برای مسئله اعتبار نامه که بنده آن را اس اساس و کالت می دانم سابقه هم در مجلس نشان می دهم یکی از اشخاص معتبرم که از جائی وکیل شده بود و باو اعتبار نامه نداده بودند پس از مدتی که در شعبه ها مذاکره شد از يك شعبه که همچو نظار می آید آقای ملك الشمرام خبر آن شمه بودند رایرتی صادر شد بدون اعتبار نامه بنده متأسفانه آنوقت هم قانون پرستیم گرفته بود . مجلس شها می شد .
 از يك ساعت بوروب تا سه ساعت نیم از شب رفتی در موضوع اعتبار نامه مدتی مذاکره شوی پایتکه انجمن نظار عرض بخرج داده و چه کرده .
 يك مدافعت هم آقای امین الشریعه بودند و بنده پنج مرتبه با آقای ملك الشمرام

که تشریف آوردند و با آن نطق و بیان مدافعه کردند و آنرا که در بالاخره مجلس شورای ملی برای حفظ اساس قانون و نظام نامه (این را با عرض می گویم که اگر ما نظام نامه خودمان را حفظ نکنیم بقدره بنده یک قدری بی انصافی است که از مردم منتظر باشیم قوانینی را که ما برایشان وضع می کنیم عمل کنند) آن را برت داد کرد و شاید هم انجمن نظار در اینجا عرض بهرح داد بود ولی این وظیفه من نبود که بگویم غرض بخرج داده اند و علم بیاطن نداشتم ناچار بودم بظاهر عمل بکنم اگر انجمن نظارت بداند وظیفه مدعی - العموم است که غرض از این نظر پایداری نظار است و آنهارا جلب کند به محکمه و مجازات کند تا نظار آتیه تکلیف خودشان را بداند و الا اگر ما بخوایم در این مسأله بی بالایی کنیم و بدون هیچ سندی کاغذی و کیل هر کس باشد (خدای من شاهد است که من خجالت میکشم در این موقع که اسم آقای امیراعلم اینجاست مخالفت میکنم ولی من مجبور شدم آدم اینجامن آقای امیراعلم یک شخص مقدس محبوب لایقی میدانم) (گفته شد صحیح است)

ولی در عین حال وظیفه وجدانی من این است که با نیتند بدون اعتبار نامه مخالفت کنم و تشریح و تفسیر را بدون هیچ سندی در اینجا قبول کنیم آن وقت در دوره ششم (بقول یکی که گفت مخالفت بکن) را با ما میشود و نوشته حاکم و وزارت داخله هم میاید بنده حالا بزرگ تکرار هم که حالا شاید از حدود وظیفه من خارج است و توسط آقای سردار معظم خراسانی به مجلس شورای ملی رسیده میخوانم توسط آقای سردار معظم خراسانی مقام مقدس مجلس شورای ملی سه کبیله آقای مدرس آقای مشیرالدوله آقای رئیسالتجار ملت ایران خصوص خراسان سعادت و استقلال مملکت که در دوره پنجم از مسلمات و مطالب داخلی روشن دانسته و میداند بهیچ وجه این تعالی و یک بختی منوط خواهد بود و کلی صالح قانونی حقیقتاً چون مجلس مقدس را میزبان صحت و بطلان دانسته و رئیس دولت را در صحت جریان قانون جدی شناخته بدون ملاحظه و محافظه بلکه برای حفظ حیثیت مملکت و صیانت قانون کما یبقی تجدیداً انتخاب را لازم شمرده توجه مجلس مقدس را در القاء انتخابات حوزه مشهوده مطابقت کامله با قانون نداشته و تجدید انتخابات جلب می نماید

هیئت انجمن نظارت انتخابات مشهد فاضل بسطامی - ناظم التولید - سید المرادین عبدالرحیم - وهاب اف - هدایت حاج حسن آقا ملکالتجار - اینها هیئت نظار سابق بودند حالا یکی عطارد است و یکی بقال و رفته اند عقب کارشان شیخ المرادین زاده - تاریخش کمی است

رئیسالتجار - ۱۶ تور عرض میکنم بنده قبل از اینکه داخل اسباب طلب و اعتراض به انتخابات شوم و مطابق اینکه نوشته شده بود به مجلس واگذار کرده اند حتماً باید در صورتی که مجلس این صورت مجلس را در اولی نظار و تصمیم آنها را قبول میکنند موظف است وجداناً بدوسیه رسیدگی کنند و بنده یکی یکی دوسیه را میخوانم تا همه آقایان ببینند ولی قبل از آن بر میگردد به عرایض اول خود و از مجلس استرحام میکنم که جواب بدهند و اگر ممکن است حضرت اشرف آقای رئیس مجلس را در خودشان را در این سه ماده بفرمایند آن سه ماده ماده (۴) قانون انتخابات و ماده (۵) نظامنامه داخلی و ماده (۷) است آیا بدون اعتبارنامه مجلس میتواند یک و کیلی را قبول کند داخل در شعبات باشد و در بین نطق یک و کیلی که اعتبار نامه دارد و تصویب هم شده (و حق دارد صحبت کند) حرف بزند و توهین بکند یا خیر؟ اگر مجلس قبلاً این تصویب را می سکند آقایان بفرمایند بنده عرض ندارم آن وقت داخل اصل مطلب می شوم و یک پیش نهادی دارم میگویم و اگر حقیقتاً این قانون و این نظامنامه داخلی سند است من عرض میکنم هیچ محکمه مدارای که مجلس شورای ملی این قانون را لغو نکرده است و بجایش یک قانونی نگذاشته است نمی تواند قانون دیگری بجایش بگذارد که میتواند بمن بگوید

من یک نفر و کیلی هستم و در مجلس قبول شده ام بنام قانون دارم از شما استرحام میکنم آیا این قانون و نظامنامه را لغو شده میدانید یا مجری است اگر لغو شده میدانید بنده عرضی ندارم و اگر مجری می دانید این قانون میگوید باید و کیلی اعتبار نامه داشته باشد و در شعبه به اعتبار نامه او رسیدگی شود پس از آنکه در شعبه با اعتبار نامه او رسیدگی می شود به مجلس راپرت داد و در مجلس تصویب شد آن وقت و کیلی است

این عرض مرا منادارم مجلس جواب بدهد آن وقت باز بنده داخل مذاکره و اعتراض بر انتخابات مشهد خواهد شد و پیش نهادی هم دارم مجاله جواب این عرض بنده را بدهید یا رأی بدهید که نظامنامه غلط است (یک نفر از نمایندگان از کی سؤال میکنند؟)

رئیسالتجار - از مجلس

رئیس - آقای دادور (اجازه)

دادور - بیانات آقای رئیسالتجار یک قسمت راجع بود با انتخابات خراسان و در ضمن بر میگشت با انتخابات آقای امیراعلم

بنده راجع به اعتبارنامه با برای اینکه به آقای رئیسالتجار بر نخورد که اسم اعتبار نامه میبرم عرض میکنم

شعبه شش راجع به انتخاب آقای امیراعلم رأی داده است و دفاعی هم که بنده می کنم راجع به اعتبارنامه است شورای آقای رئیسالتجار در آخر کردند بنده ندانستم طرف سؤال کیست در هر صورت بنده گمان میکنم جواب این داده شده است می پرسند که آیا بدون اعتبار نامه میشود داخل مجلس شد یا نه تصور میکنم بواسطه اینکه گذاشته است آقایان که اعتبارنامه ندارند (یکی دو نفر) در مجلس حاضر باشند رأی هم داده اند در دفعات مکرر و آقای رئیس هم اجازه داده اند که داخل مجلس شوند عملاً جواب آقای رئیسالتجار داده شده است ولی حالا میخوانم بینم اعتبارنامه عملی برای نماینده ضرورت قانونی دارد چنانچه آقای رئیسالتجار فرمودند یا خیر؟

بنده تصور می کنم خیر اعتبارنامه یک ورقه است که معرفی میکند یک نفری را که وکیل شده است اگر این اعتبارنامه کم شد آن انتخابات از بین می رود با اگر این ورقه آتش گرفت باید انتخابات تجدید شود اخیر بهر وسیله که ممکن شد معرفی کرد مجلس که فلان آدم از فلان نقطه انتخاب شده است آن کافی است و مجلس میتواند او را بپذیرد و بعد موافق ترتیب بدوسیه اعتبارنامه را رسیدگی کرده و رأی با انتخابات بدهد در مجلس چهارم این مسئله سابقه داشته در این مجلس هم سابقه دارد و امروز هم در مجلس این موضوع بحث زیاد کردن وقت تلف کردن است آقای رئیسالتجار یک کلمه فرمودند که بنده هم تذکر می میدهم گاهی قانون پرستیشان میگردند خیلی خوب اگر مملکت ایران اگر مردم ایران اگر ملت ایران یک مملکت و مردم یک ملتی تمام دارای اطلاعات کافی باشند سواد داشته باشند و در قانون اطلاعاتشان بطوری که باید و باید باشد و گمان میکنم راجع به انتخابات دیگران هم همین طور ها باشد

رئیسالتجار - خیلی زیادت

دادور - اگر از نقطه نظر صرف قانون پرستی باید اعتراض کرد بنده تعجب میکنم که چرا آقای رئیسالتجار این قانون پرستی را اربابندای مجلس شورای ملی تا امروز نکرده اند آیا میفرمایند که در هیچ دوسیه این قبیل اعتراضات وارد نیست؟ اگر این طور است خوب است رجوع بدوسیهها کنید و به پیشنهاد اعتراضاتی که از نقطه نظر صرف قانون است میشود وارد کرد؟ این هم مثل سایرین اگر هم یک نظر خصوصی است شعبه نباید داخل این نظریاتی که خصوصی است بشود

اگر در یک قضیه به نظر یک نفر از نمایندگان لازم باشد که خیلی قانون

از سایرین اطلاع دارند و موظف هم هستند با اجرای آنها عمل نمی کنند بالطبع در یک چنین مملکتی یک عضو و اغراض هائی ضرورت دارد یعنی باید بطور کلی یک انتخابات را نگاه کرد و یک نظر جامع الاطرافی امانت و دیده که آیا میشود گفت این شخص تقریباً موافق قانون انتخابات شده است یا نه؟ و این بحث تنها بر انتخابات خراسان نیست این بحث بر انتخابات همه ایران است و این بحث بر ما است و ما باید که ملت ایران اکثریتش دارای سواد و معلومات نیست جز این چاره نیست و هیچ و کیلی هم جز این نمیتواند رفت و کند و به همین ترتیب بوده است که شعبه ها آمده اند و رسیدگی با اعتبار نامه ها نموده و رأی داده اند

ترتیب رسیدگی شعبه با اعتبار نامه را آقای رئیسالتجار خوب میدانند و خودشان هم با اعتبارنامه دیگران همین طور رأی داده اند موافق ماده ۴ نظامنامه داخلی شعبه میتواند یک یا چند نفر از خودش معین کند که بروند و بیک دوسیه رسیدگی کنند و یک راپرتی از برای شعبه تهیه کنند که شعبه را از خلاصه آن دوسیه اطلاع دهند بعد اعضاء می نشینند و در اطراف آن راپرت رسیدگی می کنند گفتگو می کنند اورانی را که لازم می دانند با آنها رجوع می کنند و بعد راپرتی تهیه و تقدیم مجلس شورای ملی می نمایند همین ترتیب هم راجع به انتخاب آقای امیراعلم شعبه ۶ رسیدگی کرده آقای رئیسالتجار مدت را کم میدانستند در صورتیکه میگویند آن وقت در فرآ کسیون قیام تشریف داشتند و معلوم بوده است که ساعت هم گذارده بوده اند و بیست دقیقه بوده است نه یک دقیقه کمتر نه یک دقیقه بیشتر بنده وارد در بحث این مطلب نمیشوم و در نظامنامه هم هیچ ماده ندیده ام که مدت رسیدگی با اعتبار نامه چند ساعت باید باشد و گمان میکنم راجع به انتخابات دیگران هم همین طور ها باشد

رئیسالتجار - خیلی زیادت

دادور - اگر از نقطه نظر صرف قانون پرستی باید اعتراض کرد بنده تعجب میکنم که چرا آقای رئیسالتجار این قانون پرستی را اربابندای مجلس شورای ملی تا امروز نکرده اند آیا میفرمایند که در هیچ دوسیه این قبیل اعتراضات وارد نیست؟ اگر این طور است خوب است رجوع بدوسیهها کنید و به پیشنهاد اعتراضاتی که از نقطه نظر صرف قانون است میشود وارد کرد؟ این هم مثل سایرین اگر هم یک نظر خصوصی است شعبه نباید داخل این نظریاتی که خصوصی است بشود

اگر در یک قضیه به نظر یک نفر از نمایندگان لازم باشد که خیلی قانون

پرستی نماید و در یک مورد دیگری اغراض کند

این یک تکلیفی برای شعبه و برای مجلس نمی شود و نمی شود گفت که چون بنظر فلان نماینده قانون پرستی را درباره فلان شخص معین لازم دانسته ما هم باید همان طور رفتار کنیم خیر شعبه باید کاریکه نسبت به همه کرده است و رویه که در مورد تمام دوسیه ها پیش گرفته است همان رفتار و رویه را دنبال کند شعبه ۶ یک کار دیگری را که آقای رئیسالتجار تصور میکردند کرده است که طرف حمله و تعرضی اطفی ایشان واقع گردیده است و آن این بوده است

صورت مجلس در وقتی که شعبه شش رسیدگی میکرد در شعبه سوم بوده است بچه دلیل؟ بچه سند؟ کسی بشما چنین اطلاعی داده است؟ شعبه شش سه نفر را معین کرده دوسیه را خواندند و دوسیه را رسیدگی کردند و بنده شعبه ۶ اطلاع دادند صورت جلسه هم آنجا بود و اطلاعاتی هم که به جناب عالی رسیده است در آن درست دقت نکرده اند و بالاخره صورت مجلس همین است که در مجلس خوانند این صورت جلسه هم مثل سایر صورت جلسات و بنده آنچه از بیاناتی که تا حال کردند (که یک قسمت آن خوانند دوسیه بود) در آنها قسمت قابل ملاحظه ندیدم ممکن است برای آقای رئیسالتجار این جزئیات خیلی قابل ملاحظه باشد ولی نمی دانم کجا بودند موعنی که سایر دوسیهها در سایر شعب رسیدگی میشد و ایشان هم در مجلس به غالب آنها رأی میدادند بدوسیه که اعتراض کردند بدوسیه که یک حد گفتگوها میکردند آقای رئیسالتجار کجا تشریف داشتند؟ قانون انتخاباتیکه امروز میاورند اینجا نشان میدهند آن روز چرا نیاورده نشان بدهند اصل را باید از دست نداد - اگر از روی اصل رفتار کردیم بر ما اعتراضی نیست کسانی که میشوند و می بینند مادر مورد اعتبار نامه ها و انتخابات با چه نظر اغراض رفتار میکنند و ناچار هم هستیم تصور می کنم وقتی در سر یک مطالبی راجع جزئیات گفتگو میشود و قانون انتخابات و دوسیه را روی تربیون می گذارند تعجب خواهند کرد که پس این قانون پرستی چه شده بود

انجمن نظار مشهد مرکب است از همه که آقای رئیسالتجار اسمایشان را خوانند خوشبختانه باید بختانه بنده کاری ندارم یک عدد زیادی گانیدید داشت یعنی یکده از اعضاء انجمن نظار خودشان گانیدید و کالت بودند این مسئله را خوب است آقایان درست در نظر بگیرند این بدبختی است ولی باید گفت ایشان وقتی ذی

نفع و ذی ملاحظه بیک مسئله شد چشمپوشی بسته میشود

یابا بالعکس باید گفت چشمپوشی در موضوع قانون پرستی باز میشود حساس می شود وطن پرستیش متورم میشود و این جزئیات پیش میاید که دیدید

انجمن نظار آمدند نشستند مدتی موافق یک ترتیبی انتخابات را شروع کردند بعد بعضی شان مایوس شدند و بالاخره بعد از مدتها بر میدارد یک شرحی مینویسد به ابالت خراسان چون نمیخواستند به علت این که یکده گانیدید در آنجا بوده آیا ما باید تصور کنیم هفت هشت نفر را که گفتیم انجمن نظار را تشکیل میدهند اینها یک اشخاصی هستند که از آسمان نازل شده اند بدون هیچ هوئی و موس و بی غرض کاری کنند و با اینکه گانیدید هستند بدون هیچ غرضی با انتخابات میکنند

خبر یک اشخاصی زحمت کشیده و شاید حششان هم بود انتخاب بشوند ولی وقتی که مایوس شدند و انتخابات تمام شد دیگر حششان نبود بعد از آنکه مدت انتخابات تمام شد یک گشکتهائی در قضیه اعتبارنامه بکنند بالاخره یک کاغذی انجمن نظارت شهر مشهد بسردار اسد سالی خراسان می نویسد که حالی میخوانم با کمال توقیر و احترام در جواب مراسم شماره ۱۱۹ متضمن سواد تلگراف ۷۱۴۴ وزارت جلیله داخله بمرض میرساند که در نتیجه چهار جلسه میتوالتی انجمن نظارت راپرت انتخابات و کلاء شهر مشهد و بلوکات رادر دوره پنجم مجلس شورای ملی نوشته لغاً تقدیم داشته و صورت کلبه آراه و گانیدیدها و صورت ترفه های مصرف شده رادر جزو بسته معنوی شکایات سر بسته بلاک و مهر انجمن نظارت بنده با کت معروضه حضور مبارک تقدیم داشت از قرائت راپرت من و راپرت انجمن بعضی و مبارک حضرت اشرف محکشف خواهد شد خوب حالا فرض میکنم بعد از آنکه اکثریت این انجمن نظار گانیدیدای و کالت بوده است و متوجه شده است و با بالاخره خواستند اورا متوجه کنند که خوب نیست و پیش از این گشکش صورت خوبی ندارد لازم دانسته است که بگوید با اعتبارنامه ایشان بدبختی در این ضمن آن ورقه را هم نوشته اند اتفاقاً آن ورقه آتش گرفت آن اعتبارنامه از بین رفت در این صورت می بایست به آن اشخاص که زحمت کشیده اند

(آقای امیراعلم در نتیجه زحمتیکه در خراسان کشیده اند انتخابات شده اند آقای امیراعلم زحمت کشیده اند مرصی خانه و در آنجا ترتیب داده اند حفظ الصبحه ترتیب داده اند آقای

امیراعلم یک کمی هستند که در این مملکت چندین سال وقت خودشان را صرف حفظ الصبحه این مملکت کرده اند و بنیک نامی و درستی و صداقت معروف هستند شما ایشان را نمی شناسید؟ خراسان ایشان را نمی شناسد

رئیسالتجار - بنده در باره ایشان حرفی ندارم

دادور - بنده هم درباره ایشان صحبت میکنم

مدرس - امضا فراموش میفرماید

دادور - فاضل بسطامی رئیس انجمن نظار در حال پس انجمن نظار با همه نظریکه داشته است این قضیه را همین طور بگذارد و اعتبار نامه نهد بالاخره راجع به آقای امیراعلم (که عجانانینده از ایشان و از رای شعبه که صحت انتخاب ایشان را تصدیق کرده و رأی داده است دفاع میکنند می نویسد اگر قبول میکنند اعتبارنامه برایشان فرستاده شود بنده در این صورت نمی دانم چه اعتراضی بشمیش موارد است سه نفر را انتخاب کرده است رفته اند صورت مجلس را دیده اند و بشبه راپرت داده اند

البته در این صورت جلسه یک نواقص هست مثل همه صورت جلسه ها و البته آقایانی که میخواهند مخالفت بکنند خوب است یک نظری بکنند که در مجلس چه وای هستی دادند آیا آقای امیراعلم با همه این مقامات با سابقه خدماتیکه به مملکت کرده اند با سابقه که در خراسان دارند میشود گفت که ایشان را نباید قبول کرد می شود گفت مجلس نباید با ایشان رأی بدهد اگر چنین چیزی را وجداناً و از روی وجدان رأی میدهند خودشان می دانند و البته رأی اکثریت مجلس مطاع است

رئیس - آقای کازرونی و آقای مرزا پادشاه خان پیشنهاد کرده اند که بقیه مطلب بماند برای جلسه بعد بعضی از آقایان هم اجازه خواسته اند

رای میگیریم آقایانیکه پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند (جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده یک پیشنهادی تقدیم کرده بودم حق تقدم ندارد؟

رئیس - در موقتش قرائت میشود آقای سر کشیکزاده مخالفت میفرماید (بعضی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیسالتجار - بنده اعتراضات خودم را به مجلس عرض نکردم

رئیس - می فرمایند مذاکرات کافی است

رئیسالتجار - بنده از پشت تربیون مرخص شدم فرمودید اگر مذاکرات تمام شده است بروید عرض کردم اگر اینقسمت را جواب دادند و تمام شد

(همه بی نهایتگان مذاکرات کافی است)

صدای زنک رئیس امیر بسکوت

رئیسالتجار - آنوقت بنده اعتراض خودم را راجع به انتخابات مشهد عرض می کنم

(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)

همه صدای زنک رئیس

رئیسالتجار - معلوم می شود با انتخابات مشهد و حرف انجمن نظار و مشهدی ها مجلس نمی خواهد رسیدگی کند بنده هیچ مذاکره نکردم

دادور - سه اعتبارنامه دیگر هم مانده است

(صدای زنک)

رئیسالتجار - اعتبار نامه ندارد نمی خواهند رسیدگی کنند

(صدای زنک)

رئیسالتجار - اجازه میفرماید بنده عرض را بکنم توضیح می خواهم بدهم موافق قانون

رئیس توضیح راجع به مطلب

رئیسالتجار - موافق قانون راجع به این صورت مجلس که به مجلس فرستاده شده است

(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)

رئیسالتجار مجلس شورای ملی که مرکز ثقل مملکت است رسیدگی می کند یا خیر

بنده از حقوق خراسانیها تا آخرین درجه دفاع خواهم کرد

حاج حسن آقا ملکالتجار - شما خراسانی نیستید امهائی هستید

رئیس - این توضیح نبود

استباضاح است

رئیسالتجار - بنده مطابق نظامنامه داخلی عرض میکنم

(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)

رئیس - ای می گیریم به کفایت مذاکرات آقای مصدق السلطنه اخطاری دارند

مصدق السلطنه بلی بنده عرضی راجع بنظامنامه دارم

رئیس - بفرماید

مصدق السلطنه - در نظامنامه مجلس راجع باشد رأی بقیام و قعود هیچ طریقه معین نکرده یعنی تاکنون معمول بوده است که بر میخواستند و هر کس مخالف بوده یا

منتخب بوده قعود میکرده بنده می بینم يك ماده هم در نظام نامه هست ماده ۱۲۰ است و راجع باین است که هر کس از مجلس خارج شود اگر ۳ مرتبه در موقع اخذ رأی حاضر نباشد يك جریمه برای او معین می شود و نام او هم در روزنامه رسمی درج میشود.

این در حقیقت يك مجازاتی است برای اشخاصیکه در مجلس نیستند و اگر رفتند بیرون باین مجازات مبتلا خواهند شد که نامشان درج بشود و جریمه بدهند اگر در خود مجلس باشد و رأی ندهد جزء مخالفین شمار می رود (بنده خودم راضی می کنم) در آن ساعتی که مذاکره می کردند بنده نبودم و مذاکرات را نشنیدم و نمی دانم رأی بدهم که مذاکرات کافی است یا خیر؟

پس اگر بیرون بروم چهار ماده ۱۲۰ میشود و اگر داخل مجلس باشم جزو مخالفین محسوب میشود این است که از مقام ریاست مجلس خواهش می کنم يك تکلیفی برای منتعین معین کنند که چه باید کرد رئیس این اشکال راجع بقانون اساسی است چیزی نیست که ما بتوانیم رفعش را بکنیم پس رأی گرفته میشود آقایانیکه مذاکراتی را کافی میدانند قیام فرمایند.

(غالب قیام نمودند) رئیس اکثریت است. پیشنهادی است از طرف آقای حائری زاده رسیده است قرائت میشود پیشنهاد مزبور بشرح ذیل قرائت شد بنده پیشنهاد می کنم که در موقع انتخابات مشهد کمیسیون ۱۲ نفری از شعب انتخاب شده پس از ملاحظه دوسه برابر آنرا تقدیم مجلس نموده تکلیف انتخابات مشهد تعیین گردد.

سید ابوالحسن حائری زاده حاج عزالمالك بنده مخالفم (پیشنهادی از طرف آقای رئیس التجار نیز بشرح ذیل قرائت شد) مقابله ریاست مجلس شورای ملی نظر باینکه انجمن نظارت انتخابات مشهد بملاحظات عدیده قادر بابرار عقیده در انتخابات نبوده و حکمیت آن را به مجلس شورای ملی واگذار نموده است و مطابق نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی نیز پیش بینی شده است که انتخاباتی که صحت جریان آن مورد تردید است برای دقت بیشتری مطلب بکمیسیون تحقیق رجوع شود والا فعلاً مطلب مستلزم آن است که تمام دوسه در مجلس قرائت شده حکمیت آنرا بفرمایند. رئیس التجار رئیس - در واقع هر دو راجع بيك مطلب است.

آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اگر آقایان خراسانی در عراض بنده دقت بفرمایند تصور می کنم خودشانهم با عقیده بنده موافق باشند این چهار نفر که از شعبه انتخاب شده اند اعتبار نامهاشان بچهار شعبه رجوع شده است و تقریباً هفتاد هشتاد نفر باید در این مسئله دقت نظر بکنند و مطالعه بکنند و رأیشان را بیآورند بمجلس و راجع بهریک از آقایان يك مباحثات و مذاکراتی در مجلس می شود و این مسئله تولید زحمت برای خود آقایانهم فراهم می کند و صرف وقت هم زیاد میشود بنابراین پیشنهاد کردم از شعب دوازده نفر یعنی از هر شعبه دوف نفر انتخاب بشوند و این کمیسیون تحقیق این دوسه را کاملاً مطالعه کند و رأی برتی بمجلس بدهد خیال می کنم اینطور با مطالعه تر و احتیاط تر هم کمتر خواهد بود این بود پیشنهاد بنده دلش هم همین بود.

رئیس - آقای رئیس التجار (اجازه) رئیس التجار - حاج عزالمالك مخالف بودند جواب توضیح ایشان را بدهند بعد بنده عرض می کنم رئیس - پیشنهاد فرمودید توضیح بدهید بده ایشان میفرمایند.

رئیس التجار - بنده اینک در آنجا عراض را عرض کردم مقدمتاً می خواهم عرض کنم از نقطه نظر این بود که بی عرض انجمن نظارت مشهد و خودم را در مجلس شورای ملی مدال کنم خیلی تأسف دارم که آقای داور مخبر محترم شعبه شش بنا

اینکه بنده با نهایت ادب و نزاکت شرح مختصری راجع بشعبه شش عرض کرده بودم حملاتی کردند و بالاخره تمام عراض بنده را غیر وارد و فرمایشات خودشان را صحیح

سر کشیک زاده - این توضیح نیست. رئیس التجار - با آقای رئیس است شما نباید بگوئید. رئیس - مختصر بفرمایید رئیس التجار - میفرمایید هم عرض نکنم عرض نمی کنم - انجمن نظارت را طرف حمله قرار دادند انجمن نظارت برای اینکه نسبت داده نشود که فرض دارد بیه هین جهت خودش رأی را بمجلس واگذار کرده و هیچ رأی نداده اما بنده این پیش نهاد را تهیه کرده بودم که قبلاً بمقام ریاست تقدیم بکنم از نقطه نظر اینکه مورد اعتراض واقع نشود پیشنهاد کردم دوسه انتخابات مشهد را دوازده نفری باشم نفر از قبیل حضرت شرف عالی و آقای مستوفی المالك و آقای مشیرالدوله ده دوازده نفر از این اشخاص میرز (البته همه برزند همه محترمند بی عرض هستند) انتخاب بشوند و دوسه را که يك انجمن نظارت و اهل بيك

مسلکتی به امید اینکه مجلس رسیدگی خواهد کرد (و نمیدانند هنوز بنده داخل در مذاکره نشده ام فوراً می فرمایند که باید رأی داد) رسیدگی بکنند و نتیجه رسیدگی خودشان را بر عرض مجلس برسانند مجلس هم رأی بدهد آن وقت هم بنده اداه وظیفه کرده ام هم کسی نمی تواند بگوید فرض بخرج داده ام وهم نمیشود گفت مجلس شورای ملی از نقطه نظر عاطفه و احساسات این رأی را داده دیگر آقایان مختارند .

رئیس - آقای حاج عزالمالك (اجازه) حاج عزالمالك - چون راجع باصل انتخابات صحبت نبود بنده هم عرض نمی کنم برای اینکه با توضیح آقای مخبر که این نظار چه نظری نسبت بانتخابات داشته اند بعقیده بنده قضاوتی که مجلس شورای ملی خواهد فرمود قضیه را حل خواهد کرد اما راجع باین دو پیشنهاد منطقی را که آقای حائری زاده بیان فرمودند بند را قانع نکرد زیرا که فرمودند اگر شعب رسیدگی بکنند ۲۶ نفر در انتخابات مشهد نظر خواهند داشت و بهتر این است دوازده نفر اینکار را بکنند مطابق همین منطق گمان می کنم لزومی نداشته باشد که بيك چنین کمیسویی مراجعه شود بملامه مجلس شورای ملی هم نسبت بهریک قضاوت می کند در این صورت نمیدانم چه لزومی دارد که بکمیسیون بفرستیم شعبه دیده است و بمجلس آمده است و مجلس شورای ملی هم نسبت بهریک جدا گانه رأی میدهد و قضاوت خود را خواهد کرد .

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد که راجع است بکمیسیون تحقیق آقایانی که پیشنهاد آقای حائری زاده را تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد رأی گرفته می شود بهر اریتر شعبه یعنی بنامندگی آقای امیراهم آقایانیکه نمایندگی ایشان را تصویب میکنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند) رئیس - تصویب شد دستور جلسه سه شنبه چهار ساعت قبل از ظهر تعیین کمیسیون خارجه و کمیسیون مالیه و کمیسیون نظام و بعد بوجه مجلس اینرا هم باید عرض کنم که يك فقره لایحه از طرف اداره مباشرت راجع باستفهام دوف نفر اتباع خارجه برای مطبوعه رسیده است و يك فقره لایحه از طرف دولت راجع بتخفیف وجه تذکره اتباع خارجه که فقیر و بی بضاعت هستند رسیده هر دو لایحه باید رجوع شود به کمیسیون خارجه لایحه که راجع است به تذکره باید بکمیسیون مالیه هم رجوع شود لایحه دائره مباشرت هم راجع به کمیسیون خارجه است و هم بکمیسیون

مجلسات مجلس پس در هر صورت کمیسیون خارجه باید در جلسه سه شنبه انتخاب بشود. آقای ضیاء الواعظین (اجازه) ضیاء الواعظین - بنده راجع بجواهرات ایران و ذخائر ملی که در اروپا بفروش رسیده است سؤالی از آقای وزیر مالیه داشتم و صورت سؤال را هم تقدیم مقام ریاست کرده ام در صورتیکه جریان قانونی خودش را طی کرده است استدعا میکنم مقرر بفرمایند جلسه دیگر حاضر شوند. رئیس - ابلاغ شده است تا یکد می شود که در جلسه روز سه شنبه بیایند جواب بدهند. رئیس التجار - بنده از مقام محترم ریاست استدعا میکنم راجع ببود قانون انتخابات و نظامنامه داخلی چون بنده سؤال کرده بودم و جواب داده نشد تقاضا می کنم مقرر فرمایند در جلسه آتی جزو دستور باشد و در این باب مذاکره شود که آیا مجلس آنها را لغو کرده است یا نه؟ رئیس - بنده این را نمی توانم جزو دستور بیآورم مگر آنکه در جلسه دیگر پیشنهاد کنید .

رئیس التجار - چشم پیشنهاد میکنم چون بنده عقیده دارم که بيك نفر و كيل باید در پشت تریبون سؤال خودش را بکنند نه اینکه برود در روزنامه بنویسد چون بنده این حق را برای خودم می دانم این است که سؤال میکنم رئیس - بعد پیشنهاد میفرمایید اگر مجلس تصویب کرد جزو دستور گذارده میشود .

مجلس هم در دوره چهارم تقنینیه این موضوع مورد دقت و مطالعه عمیق نمایندگان واقع گردید و در این قسمت آقای ارباب کیخسرو و چهل نفر از نمایندگان محترم تعقیب کرده اند لازم است اصل سؤال آقای ارباب کیخسرو را برای اینکه خاطر محترم آقایان نمایندگان کاملاً مسبوق شود قرائت کنم که از صورت مجلس سابق گرفته شده است . این موضوعی را که من میخواهم در او وارد شوم (سابقاً گفته میشد تاراج ذخائر ایران تاراج جواهر ایران) امروز گفته میشود فروش جواهر ایران . پس لازم است مقدمتاً خاطر محترم آقایان کاملاً مسبوق شود . آقای ارباب کیخسرو در تعقیب مذاکراتی که در مجلس جریان داشته است شروع بنما کرده اند . میفرمایند اگر چه آقای حاج فیخ اسدالله مثلاً را بطور اختصار بیان فرمودند ولی سؤال بنده منحصر بجواهرات نبود هم راجع بجواهرات و هم راجع بتقارن ذخائر بیوتات سلطنتی است که تمام متعلق بملک است اینک آقای حاج شیخ اسدالله اظهار فرمودند که شخص جواهر شناسی آمد و صورت برداشت شاید از نظر محترم فرموده اند که در سنه ۱۳۲۷ از طرف ملت نظارت و صورت برداشته و در صندوقها گذاردند و هر شدم یعنی آقای حسینقلی خان نواب و چند نفر دیگر که از طرف ملت نظارت داشته در دست صندوقها مهر کردند نهایت آن شخص آمده و تقویم کرده است اما سؤالات بنده منقسم بسه قسمت است قسمت اول راجع به مطالب معوقه ایست که در سنه ۱۳۲۷ مطابق قراردادی که بین ملت و شاه مغلوع شد از فراریکه می شنویم موقع اجرا گذارده نشده و آن از این قرار است اولایك قسمت اسناد و قبایضی بوده است که نزد شاه مغلوع مانده است و بایستی تسلیم کنند و در اینصورت تسلیم نموده اند .

تانیاً چهل و نه فقره جواهرات است که بموجب اسناد رسمی متدرجاً از خزانه خارج شده است جواهرات کجا است ؟ تالیاً دوازده فقره جواهرات اخیراً از خزانه خارج شده .

تسبیح مروارید نمره ۱ که هر دانه آن تقریباً يك مثقال وزن داشته سه رشته انگشتر نغمه الماس برلیان هشت حلقه انگشتر الماس فلاک سه حلقه انگشتر نغمه زمرد يك حلقه انگشتر نغمه یاقوت دو حلقه انگشتر نغمه فیروزه يك حلقه تکه الماس برلیان که یازده قیراط وزن داشته يك قطعه سنجاق الماس يك قطعه ساعت طلای مرصع ساده دو قاب نشانهای مرصع دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه

آیا اینها در چه حال و کجا است ؟ همچنین شنیده می شود در ظرف سنوات اخیر يك جبهه از جواهرات ایران در یکی از بانکهای سویس باسم عباس نام اسانتاً سپرده شده است آیا دولت از آن چمه چه

جلسه ۱۹۹۹ صورت مشروح مجلس يوم سه شنبه بیست و چهارم برج ثور ۱۳۰۳ مطابق هشتم شهر شوال ۱۳۴۲ (مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید) (صورت مجلس یکشنبه ۲۲ تورا آقای آقا میرزا شهاب الدین - قرائت نمودند) رئیس - آقای سیدالمحققین . (اجازه) حاج سیدالمحققین - بنده در دستور عرض دارم . رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه) ضیاء الواعظین - بنده در دستور عرضی ندارم بعد عرض می کنم. رئیس - در صورت مجلس حرفی ندارم . ضیاء الواعظین - خیر در صورت جلسه عرضی ندارم . رئیس - آقای آشتیانی (اجازه) آشتیانی - بنده در جلسه قبل بتوسط تفنن اطلاع داده بودم که قیبت بنده بواسطه کسالت بوده و در اینجا غایب می اجازه نوشته اند .

رئیس - اصلاح میشود - در موضوع استرقاع شعبه اینجا بيك اشتباهی دست داده بود که با آقایان عرض میکنم و اصلاح بفرمایند اسم آقای سردار سه در شنبه سوم قرائت نشده در شعبه سوم باید اسم ایشان نوشته شود و اسم آقای حاج آقا اسمعیل میرود بشعبه چهارم . آقای صدق السلطنه که در شعبه چهارم بودند میروند بشعبه پنجم آقای داور که در شعبه پنجم بودند میروند بشعبه ششم . آقای آصف المالك بواسطه مصیبت وارده تقاضای یک هفته مرخصی کرده اند و کمیسیون هم تصویب کرده است . باید رأی گرفته شود .

آقایانیکه يك هفته مرخصی آقای آصف المالك را تصویب می کنند قیام فرمایند . (باتفاق قیام نمودند) رئیس - تصویب شده . آقای ضیاء الواعظین از آقای وزیر مالیه سؤالی داشتند . ضیاء الواعظین - سؤال بنده راجع بجواهرات ایران است و فروش قسمتی از آنها در اروپا . برای استحضار خاطر نمایندگان محترم که غالب آنها در دوره چهارم تقنینیه تشریف نداشتند عرض میکنم موضوع جواهرات ایران در بین مردم از سابق جریان داشته است و مردم راجع باین موضوع اظهاراتی مینمودند حتی در جریان هم راجع بجواهرات ایران حرفهای بیاناتی میشد شاید تعییر بتاراج ذخائر و در همین

مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی . مؤتمن الملك منشی معظم السلطان - م شهاب

جلسه ۱۹۹۹ صورت مشروح مجلس يوم سه شنبه بیست و چهارم برج ثور ۱۳۰۳ مطابق هشتم شهر شوال ۱۳۴۲ (مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید) (صورت مجلس یکشنبه ۲۲ تورا آقای آقا میرزا شهاب الدین - قرائت نمودند) رئیس - آقای سیدالمحققین . (اجازه) حاج سیدالمحققین - بنده در دستور عرض دارم . رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه) ضیاء الواعظین - بنده در دستور عرضی ندارم بعد عرض می کنم. رئیس - در صورت مجلس حرفی ندارم . ضیاء الواعظین - خیر در صورت جلسه عرضی ندارم . رئیس - آقای آشتیانی (اجازه) آشتیانی - بنده در جلسه قبل بتوسط تفنن اطلاع داده بودم که قیبت بنده بواسطه کسالت بوده و در اینجا غایب می اجازه نوشته اند .

رئیس - اصلاح میشود - در موضوع استرقاع شعبه اینجا بيك اشتباهی دست داده بود که با آقایان عرض میکنم و اصلاح بفرمایند اسم آقای سردار سه در شنبه سوم قرائت نشده در شعبه سوم باید اسم ایشان نوشته شود و اسم آقای حاج آقا اسمعیل میرود بشعبه چهارم . آقای صدق السلطنه که در شعبه چهارم بودند میروند بشعبه پنجم آقای داور که در شعبه پنجم بودند میروند بشعبه ششم . آقای آصف المالك بواسطه مصیبت وارده تقاضای یک هفته مرخصی کرده اند و کمیسیون هم تصویب کرده است . باید رأی گرفته شود .

آقایانیکه يك هفته مرخصی آقای آصف المالك را تصویب می کنند قیام فرمایند . (باتفاق قیام نمودند) رئیس - تصویب شده . آقای ضیاء الواعظین از آقای وزیر مالیه سؤالی داشتند . ضیاء الواعظین - سؤال بنده راجع بجواهرات ایران است و فروش قسمتی از آنها در اروپا . برای استحضار خاطر نمایندگان محترم که غالب آنها در دوره چهارم تقنینیه تشریف نداشتند عرض میکنم موضوع جواهرات ایران در بین مردم از سابق جریان داشته است و مردم راجع باین موضوع اظهاراتی مینمودند حتی در جریان هم راجع بجواهرات ایران حرفهای بیاناتی میشد شاید تعییر بتاراج ذخائر و در همین

مجلس هم در دوره چهارم تقنینیه این موضوع مورد دقت و مطالعه عمیق نمایندگان واقع گردید و در این قسمت آقای ارباب کیخسرو و چهل نفر از نمایندگان محترم تعقیب کرده اند لازم است اصل سؤال آقای ارباب کیخسرو را برای اینکه خاطر محترم آقایان نمایندگان کاملاً مسبوق شود قرائت کنم که از صورت مجلس سابق گرفته شده است . این موضوعی را که من میخواهم در او وارد شوم (سابقاً گفته میشد تاراج ذخائر ایران تاراج جواهر ایران) امروز گفته میشود فروش جواهر ایران . پس لازم است مقدمتاً خاطر محترم آقایان کاملاً مسبوق شود . آقای ارباب کیخسرو در تعقیب مذاکراتی که در مجلس جریان داشته است شروع بنما کرده اند . میفرمایند اگر چه آقای حاج فیخ اسدالله مثلاً را بطور اختصار بیان فرمودند ولی سؤال بنده منحصر بجواهرات نبود هم راجع بجواهرات و هم راجع بتقارن ذخائر بیوتات سلطنتی است که تمام متعلق بملک است اینک آقای حاج شیخ اسدالله اظهار فرمودند که شخص جواهر شناسی آمد و صورت برداشت شاید از نظر محترم فرموده اند که در سنه ۱۳۲۷ از طرف ملت نظارت و صورت برداشته و در صندوقها گذاردند و هر شدم یعنی آقای حسینقلی خان نواب و چند نفر دیگر که از طرف ملت نظارت داشته در دست صندوقها مهر کردند نهایت آن شخص آمده و تقویم کرده است اما سؤالات بنده منقسم بسه قسمت است قسمت اول راجع به مطالب معوقه ایست که در سنه ۱۳۲۷ مطابق قراردادی که بین ملت و شاه مغلوع شد از فراریکه می شنویم موقع اجرا گذارده نشده و آن از این قرار است اولایك قسمت اسناد و قبایضی بوده است که نزد شاه مغلوع مانده است و بایستی تسلیم کنند و در اینصورت تسلیم نموده اند .

تانیاً چهل و نه فقره جواهرات است که بموجب اسناد رسمی متدرجاً از خزانه خارج شده است جواهرات کجا است ؟ تالیاً دوازده فقره جواهرات اخیراً از خزانه خارج شده .

تسبیح مروارید نمره ۱ که هر دانه آن تقریباً يك مثقال وزن داشته سه رشته انگشتر نغمه الماس برلیان هشت حلقه انگشتر الماس فلاک سه حلقه انگشتر نغمه زمرد يك حلقه انگشتر نغمه یاقوت دو حلقه انگشتر نغمه فیروزه يك حلقه تکه الماس برلیان که یازده قیراط وزن داشته يك قطعه سنجاق الماس يك قطعه ساعت طلای مرصع ساده دو قاب نشانهای مرصع دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه

آیا اینها در چه حال و کجا است ؟ همچنین شنیده می شود در ظرف سنوات اخیر يك جبهه از جواهرات ایران در یکی از بانکهای سویس باسم عباس نام اسانتاً سپرده شده است آیا دولت از آن چمه چه

مجلس هم در دوره چهارم تقنینیه این موضوع مورد دقت و مطالعه عمیق نمایندگان واقع گردید و در این قسمت آقای ارباب کیخسرو و چهل نفر از نمایندگان محترم تعقیب کرده اند لازم است اصل سؤال آقای ارباب کیخسرو را برای اینکه خاطر محترم آقایان نمایندگان کاملاً مسبوق شود قرائت کنم که از صورت مجلس سابق گرفته شده است . این موضوعی را که من میخواهم در او وارد شوم (سابقاً گفته میشد تاراج ذخائر ایران تاراج جواهر ایران) امروز گفته میشود فروش جواهر ایران . پس لازم است مقدمتاً خاطر محترم آقایان کاملاً مسبوق شود . آقای ارباب کیخسرو در تعقیب مذاکراتی که در مجلس جریان داشته است شروع بنما کرده اند . میفرمایند اگر چه آقای حاج فیخ اسدالله مثلاً را بطور اختصار بیان فرمودند ولی سؤال بنده منحصر بجواهرات نبود هم راجع بجواهرات و هم راجع بتقارن ذخائر بیوتات سلطنتی است که تمام متعلق بملک است اینک آقای حاج شیخ اسدالله اظهار فرمودند که شخص جواهر شناسی آمد و صورت برداشت شاید از نظر محترم فرموده اند که در سنه ۱۳۲۷ از طرف ملت نظارت و صورت برداشته و در صندوقها گذاردند و هر شدم یعنی آقای حسینقلی خان نواب و چند نفر دیگر که از طرف ملت نظارت داشته در دست صندوقها مهر کردند نهایت آن شخص آمده و تقویم کرده است اما سؤالات بنده منقسم بسه قسمت است قسمت اول راجع به مطالب معوقه ایست که در سنه ۱۳۲۷ مطابق قراردادی که بین ملت و شاه مغلوع شد از فراریکه می شنویم موقع اجرا گذارده نشده و آن از این قرار است اولایك قسمت اسناد و قبایضی بوده است که نزد شاه مغلوع مانده است و بایستی تسلیم کنند و در اینصورت تسلیم نموده اند .

تانیاً چهل و نه فقره جواهرات است که بموجب اسناد رسمی متدرجاً از خزانه خارج شده است جواهرات کجا است ؟ تالیاً دوازده فقره جواهرات اخیراً از خزانه خارج شده .

تسبیح مروارید نمره ۱ که هر دانه آن تقریباً يك مثقال وزن داشته سه رشته انگشتر نغمه الماس برلیان هشت حلقه انگشتر الماس فلاک سه حلقه انگشتر نغمه زمرد يك حلقه انگشتر نغمه یاقوت دو حلقه انگشتر نغمه فیروزه يك حلقه تکه الماس برلیان که یازده قیراط وزن داشته يك قطعه سنجاق الماس يك قطعه ساعت طلای مرصع ساده دو قاب نشانهای مرصع دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه

آیا اینها در چه حال و کجا است ؟ همچنین شنیده می شود در ظرف سنوات اخیر يك جبهه از جواهرات ایران در یکی از بانکهای سویس باسم عباس نام اسانتاً سپرده شده است آیا دولت از آن چمه چه

مجلس هم در دوره چهارم تقنینیه این موضوع مورد دقت و مطالعه عمیق نمایندگان واقع گردید و در این قسمت آقای ارباب کیخسرو و چهل نفر از نمایندگان محترم تعقیب کرده اند لازم است اصل سؤال آقای ارباب کیخسرو را برای اینکه خاطر محترم آقایان نمایندگان کاملاً مسبوق شود قرائت کنم که از صورت مجلس سابق گرفته شده است . این موضوعی را که من میخواهم در او وارد شوم (سابقاً گفته میشد تاراج ذخائر ایران تاراج جواهر ایران) امروز گفته میشود فروش جواهر ایران . پس لازم است مقدمتاً خاطر محترم آقایان کاملاً مسبوق شود . آقای ارباب کیخسرو در تعقیب مذاکراتی که در مجلس جریان داشته است شروع بنما کرده اند . میفرمایند اگر چه آقای حاج فیخ اسدالله مثلاً را بطور اختصار بیان فرمودند ولی سؤال بنده منحصر بجواهرات نبود هم راجع بجواهرات و هم راجع بتقارن ذخائر بیوتات سلطنتی است که تمام متعلق بملک است اینک آقای حاج شیخ اسدالله اظهار فرمودند که شخص جواهر شناسی آمد و صورت برداشت شاید از نظر محترم فرموده اند که در سنه ۱۳۲۷ از طرف ملت نظارت و صورت برداشته و در صندوقها گذاردند و هر شدم یعنی آقای حسینقلی خان نواب و چند نفر دیگر که از طرف ملت نظارت داشته در دست صندوقها مهر کردند نهایت آن شخص آمده و تقویم کرده است اما سؤالات بنده منقسم بسه قسمت است قسمت اول راجع به مطالب معوقه ایست که در سنه ۱۳۲۷ مطابق قراردادی که بین ملت و شاه مغلوع شد از فراریکه می شنویم موقع اجرا گذارده نشده و آن از این قرار است اولایك قسمت اسناد و قبایضی بوده است که نزد شاه مغلوع مانده است و بایستی تسلیم کنند و در اینصورت تسلیم نموده اند .

تانیاً چهل و نه فقره جواهرات است که بموجب اسناد رسمی متدرجاً از خزانه خارج شده است جواهرات کجا است ؟ تالیاً دوازده فقره جواهرات اخیراً از خزانه خارج شده .

تسبیح مروارید نمره ۱ که هر دانه آن تقریباً يك مثقال وزن داشته سه رشته انگشتر نغمه الماس برلیان هشت حلقه انگشتر الماس فلاک سه حلقه انگشتر نغمه زمرد يك حلقه انگشتر نغمه یاقوت دو حلقه انگشتر نغمه فیروزه يك حلقه تکه الماس برلیان که یازده قیراط وزن داشته يك قطعه سنجاق الماس يك قطعه ساعت طلای مرصع ساده دو قاب نشانهای مرصع دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه

آیا اینها در چه حال و کجا است ؟ همچنین شنیده می شود در ظرف سنوات اخیر يك جبهه از جواهرات ایران در یکی از بانکهای سویس باسم عباس نام اسانتاً سپرده شده است آیا دولت از آن چمه چه

مجلس هم در دوره چهارم تقنینیه این موضوع مورد دقت و مطالعه عمیق نمایندگان واقع گردید و در این قسمت آقای ارباب کیخسرو و چهل نفر از نمایندگان محترم تعقیب کرده اند لازم است اصل سؤال آقای ارباب کیخسرو را برای اینکه خاطر محترم آقایان نمایندگان کاملاً مسبوق شود قرائت کنم که از صورت مجلس سابق گرفته شده است . این موضوعی را که من میخواهم در او وارد شوم (سابقاً گفته میشد تاراج ذخائر ایران تاراج جواهر ایران) امروز گفته میشود فروش جواهر ایران . پس لازم است مقدمتاً خاطر محترم آقایان کاملاً مسبوق شود . آقای ارباب کیخسرو در تعقیب مذاکراتی که در مجلس جریان داشته است شروع بنما کرده اند . میفرمایند اگر چه آقای حاج فیخ اسدالله مثلاً را بطور اختصار بیان فرمودند ولی سؤال بنده منحصر بجواهرات نبود هم راجع بجواهرات و هم راجع بتقارن ذخائر بیوتات سلطنتی است که تمام متعلق بملک است اینک آقای حاج شیخ اسدالله اظهار فرمودند که شخص جواهر شناسی آمد و صورت برداشت شاید از نظر محترم فرموده اند که در سنه ۱۳۲۷ از طرف ملت نظارت و صورت برداشته و در صندوقها گذاردند و هر شدم یعنی آقای حسینقلی خان نواب و چند نفر دیگر که از طرف ملت نظارت داشته در دست صندوقها مهر کردند نهایت آن شخص آمده و تقویم کرده است اما سؤالات بنده منقسم بسه قسمت است قسمت اول راجع به مطالب معوقه ایست که در سنه ۱۳۲۷ مطابق قراردادی که بین ملت و شاه مغلوع شد از فراریکه می شنویم موقع اجرا گذارده نشده و آن از این قرار است اولایك قسمت اسناد و قبایضی بوده است که نزد شاه مغلوع مانده است و بایستی تسلیم کنند و در اینصورت تسلیم نموده اند .

تانیاً چهل و نه فقره جواهرات است که بموجب اسناد رسمی متدرجاً از خزانه خارج شده است جواهرات کجا است ؟ تالیاً دوازده فقره جواهرات اخیراً از خزانه خارج شده .

تسبیح مروارید نمره ۱ که هر دانه آن تقریباً يك مثقال وزن داشته سه رشته انگشتر نغمه الماس برلیان هشت حلقه انگشتر الماس فلاک سه حلقه انگشتر نغمه زمرد يك حلقه انگشتر نغمه یاقوت دو حلقه انگشتر نغمه فیروزه يك حلقه تکه الماس برلیان که یازده قیراط وزن داشته يك قطعه سنجاق الماس يك قطعه ساعت طلای مرصع ساده دو قاب نشانهای مرصع دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه قوطی عينك طلا دو قطعه

آیا اینها در چه حال و کجا است ؟ همچنین شنیده می شود در ظرف سنوات اخیر يك جبهه از جواهرات ایران در یکی از بانکهای سویس باسم عباس نام اسانتاً سپرده شده است آیا دولت از آن چمه چه

مجلس هم در دوره چهارم تقنینیه این موضوع مورد دقت و مطالعه عمیق نمایندگان واقع گردید و در این قسمت آقای ارباب کیخسرو و چهل نفر از نمایندگان محترم تعقیب کرده اند لازم است اصل سؤال آقای ارباب کیخسرو را برای اینکه خاطر محترم آقایان نمایندگان کاملاً مسبوق شود قرائت کنم که از صورت مجلس سابق گرفته شده است . این موضوعی را که من میخواهم در او وارد شوم (سابقاً گفته میشد تاراج ذخائر ایران تاراج جواهر ایران) امروز گفته میشود فروش جواهر ایران . پس لازم است مقدمتاً خاطر محترم آقایان کاملاً مسبوق شود . آقای ارباب کیخسرو در تعقیب مذاکراتی که در مجلس جریان داشته است شروع بنما کرده اند . میفرمایند اگر چه آقای حاج فیخ اسدالله مثلاً را بطور اختصار بیان فرمودند ولی سؤال بنده منحصر بجواهرات نبود هم راجع بجواهرات و هم راجع بتقارن ذخائر بیوتات سلطنتی است که تمام متعلق بملک است اینک آقای حاج شیخ اسدالله اظهار فرمودند که شخص جواهر شناسی آمد و صورت برداشت شاید از نظر محترم فرموده اند که در سنه ۱۳۲۷ از طرف ملت نظارت و صورت برداشته و در صندوقها گذاردند و هر شدم یعنی آقای حسینقلی خان نواب و چند نفر دیگر که از طرف ملت نظارت داشته در دست صندوقها مهر کردند نهایت آن شخص آمده و تقویم کرده است اما سؤالات بنده منقسم بسه قسمت است قسمت اول راجع به مطالب معوقه ایست که در سنه ۱۳۲۷ مطابق قراردادی که بین ملت و شاه مغلوع شد از فراریکه می شنویم موقع اجرا گذارده نشده و آن از این قرار است اولایك قسمت اسناد و قبایضی بوده است که نزد شاه مغلوع مانده است و بایستی تسلیم کنند و در اینصورت تسلیم نموده اند .

تانیاً چهل و نه فقره جواهرات است که بموجب اسناد رسمی متدرجاً از خزانه خارج شده است جواهرات کجا است ؟ تالیاً دوازده فقره جواهرات اخیراً از خزانه خارج شده .

استخراج شده آنچه که پیرای تشریفات جشن بوده از قبیل تاج مبارک و غیره بخزانه اعاده داده اند منتهی بفرجه اصلی خودش گذارده اند و زحمات ترتیب نمرود غیره بنده در اوقاف هند داده اند و آنچه حبالا سر برای ضبط حضور باهر النور ملوکانه استخراج شده بود بیرون است باین معنی که تا اواسط سال گذشته باشکال مختلفی بدون ترتیب و تنظیم مانده بود پس از مراجعت موسکب مسعود مبارک از سفر خیرت اثر فرنگ مقرر فرمودند که جواهرات منور به ایوان جمع آقای حاج عدل السلطنه بشود علیهذا از بابت جواهرات مستخرجه از خزانه مبارک که اندرون باستان شاه جواهرات معروفه ذیل که هنوز در اندرون ضبط حضور باهر النور اقدس ملوکانه ارواحخانه القدا باقی مانده و دستخط یاسند خرجی هم فرستادند نیاخته در این باب هر چه بعرض رسیده فرموده اند دستخط لازم نیست اعاده خواهد شد و تاکنون اراده سنی در این باب تعلق نگرفته والیه بندگان حضرت اشرف وزارت نهای در باب اعاده جواهرات ضبطی حضور انور اقدس شهرباری ارواحخانه القدا یاسندور دستخط آفتاب نقط ملوکانه اقدامی خواهند فرمودند بقیه بموجب چهل و نه ظرف افراد و صورت مجلس مهور بهر اشخاص مفصله الاسلامی جمع آقای حاج عدل السلطنه ابوالجمع معزی الیه شده و بیرون مانده است لیکن تفصیل جواهرات خزانه اندرون خاصه مروراید های گرانها همان است که صکارا بمقام منیع وزارت جلیله مالیه راپورت عرض شده و کماکان چند سال است در آن رطوبت هوای بخزانه مانده است اینهم بکفایت از راپرت رئیس بیوات سلطنتی است که تقدیم مقام مافوق کرده و از وزارت مالیه تقدیم مجلس شورای ملی شده است همانطور که عرض کردم این موضوع در خارج مجلس هم فوق العاده طرف اهمیت واقع شده بود و در این باب که لجه این موضوع را تعقیب میکردند یکی از همان قسمت مامور در روزنامه ایران آزاد ذکر شده و بقیه در راپورتها ذکر کرده است که در این روزنامه موضوع یک جمعه جواهرات است که در بارانک سویس با اسم عباس میرزا اسانت سیرده شده است ولی جوابی نداده اند و همینطور مسکوت عنه گذارده اند و در خود مجلس هم چهل نفر از آقایان نایبندگان که صورت اسمی محترم آنها را فلا از نظر آقایان محترم میگذاشتند این موضوع را تعقیب کردند .

یک فقره اهمه ای که چهل نفر از نایبندگان در موضوع جواهرات و نقایس و ذخایر ملی در تعقیب سؤال آقای از باب کبش و رابراز داده اند برای مطالعه قاریین ذیلا درج می نماید مقام منیع مجلس شورای ملی در تعقیب سؤالی که در تاریخ ششم حوت تغاوتی لیل در مجلس شورای ملی در خصوص جواهرات و ذخایر دولتی از ریاست محترم وزیر اعظم

شده است چون تاکنون از جواب اطمینان بخشی استحضار بعمل نیامده است لهذا برای اینکه در صورت وقوع از فوت وقت موجبات خسارت و نفاذ منتهی حاصل و مسئولیت سنگین تری متوجه نشود تقاضای نایب مجلس شورای موافقت فرمایند از طرف مجلس بدوات نوشته شود در هر قسمتی از آن سؤال که دولت واقفیت آنرا تصدیق نماید اقدامات قوری بعمل آورد .

اولا کتب دولتی که آرشاک نام از ایران برده و در نیویورک بوده چون مال سرفتی است از دولت انانزونی خواسته شود ثانیا شتام مأمورین دولت علیه در داخله و خارج تلگرافا و کتبیا امر شود آنچه از کتب و ذخایر دولت ایران در هر کجا و نزد هر کس بیابند اقدام در استرداد و ایصال بدولت ایران نمایند .

ثالثا در خصوص هر جزء از سؤال مذکور فوق و آنچه نیز علاوه بر آن از اشیاء و ذخایر و جواهرات و اسناد دولتی در هر بابک و نزد هر کس باشد اهتمام بشود بقوریت تسلیم دولت نمایند و در صورت تملک اگر هر یک از مرتکبین و مسئولین که حقوق دولتی دارند و کفایت بآن اشیاء و اموال میکنند حقوقشان توقیف گردد و الا از هر گونه دارائی آنها که کفایت به میزان اشیاء و اموال نماید توقیف شود و رفع آن توقیف موکول باشد تمام و کمال هر جزئی از اجزای آنچه نزدشان بوده و باید در صورت تقریب موقوف بتأدیه تمام و کمال واصل و فرغ قیمت صحیح آن خواهد بود .

رابعا در ظرف اقل یک ماه از این تاریخ دولت نتیجه اقدامات خود را رسماً بمجلس شورای ملی اعلام فرمایند .

کبش و رابراز . . . سلیمان محسن . هاشم آشتیانی . معقود العلماء . وقار الملک . علی محمد الحسینی . محمد طاهر الطهری . امین التجار اسفهانلی . یعقوب الموسوی . عماد السلطنه طباطبائی . نصرالله شیبانی . نصیر بهجتیاری . نصیر السلطنه . محمد صادق . طباطبائی . نظام الدوله نوری . محمد تقی طباطبائی . محمد حسین نماینده کرمان . مساوات . شیخ العراقین زاده . ناظم العلماء . سید محمد تدین . حائری زاده . نصیر دربان . امیر ناصر . محمد نجف . سیدالدک . منتصر الملک . عمید الممالک . موع کازرونی . رکن الملک . عدل السلطنه . ابراهیم قبی صدر الاسلام علی است . ملک الشعراء بهار . سید کاظم یزدی . محمد علی خراسانی . ابراهیم زنجانی . حسین علی . حسن الحسینی کاشانی . حسین صدرائی .

این یک فقره است که چهل نفر از نایبندگان محترم این موضوع را امضاء کرده و تقدیم مقام ریاست مجلس نموده اند و تاکنون هم در آن خصوص جواب صحیح مسکوتی داده نشده است

ما حالا وارد می شویم در موضوعیکه

این جواهرات در اروپا بصرف فروش رسیده است که در اجماع باصل سؤال من است تا حالا مذاکره در سوابق این قضیه بود که بنسبته مراعات احترام فرمایش آقای رئیس مختصری از آنرا ذکر کردم

حالا در پیش روی در روزنامه پاریس سوار که در عداد جرائد با اهمیت فرانسه است خبری راجع بفروش جواهرات ایران اشاعه یافته که اصل آنرا تقدیم مقام ریاست مجلس شورای ملی میکنم و ترجمه اش را عرض خواهم کرد این است اصل خبر که در آن روزنامه درج شده برانسه تقدیم حضرت رئیس خواهم کرد

ترجمه آن : مورخه دوشنبه دهم مارس ۱۹۲۴ صفحه ۲ :

شاه ایران یکی از مهمانهای کنونی کورت داوروست در تمام مجلس عیش و طرب دیده میشود

(یک نفر از نایبندگان - آقای سؤالتان را فرمائید)

ضیاء الواعظین - بنده خیلی مواظب هستم که از حدود نزاکت خارج نشوم و مخصوصاً در این قسمت سعی میکنم که از حدود نزاکت خارج نشوم والا قسمت هائی از نظر من گذشت آن قسمتها را هم عرض میکردم شاه ایران یکی از مهمانهای کنونی کورت داوروست (شاید بعضی آقایان بدانند کجا است) در تمام مجلس عیش و طرب دیده میشود احترامانی را که نسبت با معمول میدارند بدون نمایش می پذیرد و در جاهای دیگر هم حاضر میشود که اگر انسان وارد شد بول خیلی لازم دارد (روزنامه میگویی) آیا کسی که با بنده می رود بیول خیلی لازم دارد ممکن است بیول بشود (بگوید) نیدانیم ولی آنقدر هست که این روزهای اخیر مقداری جواهرات فروخته است میگویند شخصی که از طرف بعضی امریکائیها واسطه بوده بیست میلیون فرانک باو بر داشته است (آنوقت هم یک قدری بیول لطفی است که با زبانهای روزنامه نگاری تویخ میکنند میگویند) بعضی ها جواهر میفرند بعضی ها جواهر می فروشند ترتیب اینطور است . بیست میلیون فرانک را . ما اگر فرانک را سه قران و ده شاهی حساب کنیم می شود ۷ میلیون و اگر سه قران حساب کنیم می شود ۶ میلیون و اگر دو قران و ده شاهی حساب کنیم ۵ میلیون میشود (جمعی از نایبندگان - ده شاهی است)

ضیاء الواعظین - او کرده شاهی حساب کنیم یک میلیون تومان می شود . کمتر از ده شاهی هم میفرمایند ؟ همان یک میلیون تومانی که اگر یک قسمتش به بلدی تهران برسد حالت میدان توپخانه در برابر خارجی ها اینطور نیست (یک میلیون تومان اقل)

تنها در آن روزنامه نیست و روزنامه های دیگر هم این موضوع را مورد دقت و مطالعه قرار داده اند ترجمه همین چیزها که عرض کردم در روزنامه شرقیه کوشش درج شده یک ماه قبل از این تاکنون هم در اطرافش اظهار نشده بازم در خود روزنامه کوشش شماره ۲۴ بتاريخ ۲۵ رمضان یک مقاله مفصلی بوده است که از مقاله روزنامه اروپا ترجمه کرده اند یک مقاله متش را در اجماع بجواهرات سلطنتی است عنوانش هم (جواهرات سلطنتی است) البته همه میدانند از پاریس تا تهران خیلی دور است (خیلی مفصل است تا برسد باینجا که میگویی) از قرار معلوم شاه با اصلاح قدا از دست سس گریخته و صندوقدار دربار هم در فرستادن قوای اعزامه مسکوک قدری تسامح و تامل ورزیده اما ممکن است کوشش نموده و یک استغراض خصوصی در پاریس نماینده همین ساعت بکنر اجرای نیت خود میباشد و قصد دارد چندین تخته از جواهرات گرانهای سلطنتی را فوراً بمرض بیخ در آورد از روزنامه دلی گرا نیگل مورخه ۲۰ مارس ۱۹۲۴ در یک روزنامه پایتخت ایران ترجمه شد تاکنون هم در این خصوص از هیچ جا جواب داده نشده این یک مسئله است یکی دیگر روزنامه الاقبال است غالب آقایان میدانند روزنامه الاقبال یکی از جرائد مهم صحافت بیروت و مصر است و بیست سال است که منتشر میشود و یک روزنامه است که هفته سه شماره سه شنبه پنجشنبه و جمعه منتشر می شود در آنجا یک خبریست بعرض که اصل آنرا تقدیم مقام ریاست میکنم مختصری هم از ترجمه آنرا عرض میکنم . میگوید : جواهرات شاه ایران روزنامه دلی اکسپرس تلگرافی از طرف مغرب خود در پاریس منتشر نموده شاه ایران پس از اینکه مدتی مطابق معمول عادت خود در زفریرا (زفریرا نیدانم کجا است) توقف داشت بیاریس آمد در اینجا شایعات دیگری راجع به خسارت مالی ایران موجود است در میان مردم بطور خصوصی امریکائیها واسطه بوده بیست میلیون فرانک باو بر داشته است (آنوقت هم یک قدری بیول لطفی است که با زبانهای روزنامه نگاری تویخ میکنند میگویند) بعضی ها جواهر میفرند بعضی ها جواهر می فروشند ترتیب اینطور است . بارویا میرود باید همراه داشته باشد) همراه باورد صندوقچه از جواهرات همراه خود آورده است اظهار صومی بدین مناسبت متوجه این امر حقیقی و مسلم شده است که اهلائی در یکی از جرائد راجع بفروش دانه های الداس که قیمت آنها بیست میلیون فرانک است منتشر گردیده (علنی و آشکار در روزنامه ها اعلان میکنند که حراج جواهرات ایران بیست میلیون هم قیمتش است از روزنامه ها) اعلان کننده جواهر فروش مشهوری است و همان شخصی است که جواهرات پادشاه ترکیه را فروخته بود و تجار الداس فروش از تأثیر این جواهرات در نرخ و مظنه الداس کاملاً نگران میباشند

یک نفر از نایبندگان - تاریخ روزنامه را بفرمائید .

ضیاء الواعظین - روز نامه خدمت حضرت آقای رئیس است . این جواهرات خونهای چندین هزار نفر ایرانی است . همان ایرانیان شجاع وطن پرست باشرفتی که برای تحصیل کوچکترین مفایر بجهت ملت خود چندین کار بهائی کردند . قسمت عده از این جواهرات را هم همه میدانند (در خیابانها و خارج و داخل) که نادر شاه بابک فتوت و شهامت فوق العاده همان ایرانیان خسته و افسرده راجع کرد و جلوفتاد و رفت ذخایر مهمی از اطراف گذاشت بالای ذخایر و مفایر ملی ایران . یکی از همان ذخایری که ایران افتخار میکند بدست آوردن آنرا و برای ایران ننگ آزر است که در اروپا بفروش برسد . یکجمله کتاب است یکی از همان سیزده جلد کتابی است یکی از همان ذخایریست که نادر شاه افشار از هند برای ایران آورده است . این کتاب چیست ؟ پشت جلد این کتاب من شنیده ام نوشته ام شده است . محمد شاه هندی باخط و امضاء خودش نوشته است که این کتاب از بهترین و نفیس ترین ذخایر سلطنتی هندوستان است من برسم هدیه تقدیم اعلیحضرت شاهنشاه ایران نادر شاه افشار نمودم . این برای ایران چه افتخار دارد و برای ایران چه قدر قابل تقدیس است ؟ من و شما برای چه سبک قدر پدرمان را دوست میداریم ؟ برای چه مردم عالم آنرا تاریخی خودشان را حفظ می کنند ؟ یکی از آنها این کتاب است که در میان سیزده جلد کتابی است که دارند در اروپا برای خریدنش بیلیع چهارده ملیون توی سر هم میزنند و ما از دست داده ایم و نوشته ایم نگاه میکنیم . آغا محمد خان قاجار سلسله سلاطین قاجاریه برای تحصیل این جواهرات سعی کرد . خیلی هم بازراکت عرض میکنم از موضوع هم خارج نیست . این جواهرات را ایشان سعی کردند بدست آوردند یک قسمت مهم از این جواهرات را از اولاد مرحوم کریم خان زند رحمة الله علیه بدست آوردند و در دست آورد ؟ آغا محمد خان جواهرات را از خانواده کریم خان !! واقفاً بخلت آورد است تاحدی که انسان ممکن است برای بدست آوردن یک چیزی که برای ایران حفظ شده است بچه وسایلی متوسل بشود !! این مسئله خیلی ننگ آزر است

رئیس - از حدود سؤال خارج نشوید .

ضیاء الواعظین - ابتدا خارج نمیشوم بازم میروم در موضوع تاریخ برای اینکه از حدود سؤال خارج نشوم از برای اینکه بزبان خودم حرف زده باشم بزبان تاریخ حرف میزنم وقتی که آقا محمد خان قاجار وارد خراسان شد و فراغت حاصل کرد

رئیس - آقایان قبول میکنند یک همچو سؤالاتی را ؟

چه نفر از نایبندگان - خیر خیر .

ضیاء الواعظین - راجع بجواهرات است .

یک نفر از نایبندگان - تاریخ است سؤال که نیست خارج از موضوع سؤال است .

آقا میرزا هاشم آشتیانی - این جا متنبک که نیست مجلس شورای ملی است .

رئیس - گمان میکنم از حدود سؤال خارج است .

ضیاء الواعظین - بنده با کمال نزاکت میخواهم عرض کنم یک دا جواهر بچه ترتیب تحصیل شده و بچه ترتیب فروش میروند

ضیاء الواعظین - بنده می ایستم هر وقت آقای رئیس بگویند بر گرد بجا بیرونی یا بفرمایند حرفت را بگو

رئیس - دیگران هم تاسی میکنند آن وقت کار مشکل میشود

ضیاء الواعظین - بنده تاریخ را کنار میگذارم بزبانم میبندم حرف نمیزنم فقط عرض میکنم این جواهراتی است که برای تحصیلش چندین کار بهائی شده است شاهرخ شاه کوزیسر نادر افشار را هم برای یکدانه اش چه بلایی بسرش در آورده خیر هم حلقه کرد در روی سرش گذاشتند روشن داغ هم در آن خیر ریخته تا یکدانه از این جواهرات را بدست آورده اند

حالا این جواهرات یکجا برود کجا فروخته میشود و چه درد مملکت میرسد ؟ اصل سؤال من این است تاریخ را هم کنار میگذارم

وزیر مالیه - زالی که از طرف آقای ضیاء الواعظین از وزارت مالیه در موضوع جواهرات سلطنتی شده بود یک عبارت مهمی بوده فقط صورت سؤال ایشان در موضوع فروش جواهرات سلطنتی بود و مواد سؤالشان را باین شرح وسطی که فرمودند جوابی بدهم

فقط چیزی که عرض میکنم این است که فرمودند . غایت جواهرات سلطنتی در جواهرات سلطنتی هیچ غارتی نشده است جواهرات سلطنتی بعد از خلع اعلیحضرت محمد علی میرزا در خزانه اندرون بجای محکمی گذاشته شده است و یک قسمت آن در صندوق خانه سلطنتی است که در اختیار اعلیحضرت همایونی است و از آن بعد هم ده مرتبه مطابق تشریفات که معمول است با حضور رئیس الوزراهای وقت و وزیر مالیه و وزیر دربار و مأمورینی که برای اینکار معین شدند بخزانه رفته و مقداری بیرون آورده اند و هر وقتی هم که خارج شده است صورت حساب دارد

یک مقداری از این جواهرات بطوری

که آقای ضیاء الواعظین اظهار کردند و صورتی هم خوانند در تصرف اعلیحضرت همایونی بود که برای مواقع تشریفات لازم میشد ولی در سال گذشته در پانزدهم اسد تمام جواهراتی که تحویل ایشان بود همه را تحویل خزانه دولت کرده و صورتش هم هست فقط قدری از آنها که مقدار وجهش هم خیلی مهم نیست و عبارت از ده حلقه انگشتر دوشان دولت روس و بخارا و یک دکمه طلای کبود و دو دستگاہ ساعت دیگر که اعلیحضرت همایونی هدیه داده به والا حضرت ولیعهد و سایر شاهزادگان ندین - ده حلقه انگشتر چه بوده ؟ وزیر مالیه - صورتش اینجاست نشان دولت روس و بخارا بوده است که جواهرات را پیاده کرده اند و بعضی هدیه داده اند . انگشتر تخته الماس فلامک سه حلقه انگشتر تخته برلین پنج حلقه امام در موضوع ضبط جواهرات سلطنتی که گفتند در جای مرطوبی است و از این میروند . این قسمت در تحت نظر مخصوص هیئت دولت بوده و یک جای سالم صحیح خشکی هم تهیه شده و حاضر است

و بایستی بایک تشریفات مخصوص این جواهرات بخزانه جدید که در اندرون است انتقال داده شود یا در موضوع قبالیجات و اسنادی که گفته در خدمت اعلیحضرت همایونی بوده است

اگر چنانچه این اسناد هم پیش ایشان باشد ضروری بمملکت وارد نمی آورد برای این که اگر از این اسناد مقصودان قبالیجات و اسناد املاک مخصوص اعلیحضرت محمد علی میرزا است که آن املاک در تصرف دولت است و مقداری هم مطابق آن پرتکل که اظهار کردند (باطلاع سفارت روس وانگیس بسته شده است) در موقع خلع محمد علی شاه در سفارت روس بود که آنها را هم تحویل دولت داده اند بنابراین موضوعی برای این حرارت هائی که بفرج دادند ندیدم

مدرس - آن بیست ملیون که فروش رفته است جواب نفرمودید

وزیر مالیه - در موضوع کتاب هام قبل از مشروطیت البته یک مقداری از کتاب های سلطنتی بسرقت رفته بود و از طرف دولت های وقت آن سارق را که لسان الدوله بود تعقیب کردند در کابینه آقای مشیر الدوله در دو سال قبل اطلاع پیدا کردیم که یک قسمت از این کتابهاهای در امریکا است دولت بتوسط آقای هلائی در واشنگتن این قضیه را دنبال کرده برای اینکه بتوان این کتب را مسترد کرد اسنادی لازم داشت و در باره مأمورینی که برای اینکار معین شدند بخزانه رفته و مقداری بیرون آورده اند و هر وقتی هم که خارج شده است صورت حساب دارد

سؤال میبندم نکرده بودند برای کتابها بنده جواب مخصوصی عرض نکردم امین بنده عرض میکنم چیزی ازین ترفته است و هر چه در تصرف اعلیحضرت همایونی بوده در پانزدهم اسد تحویل داده اند و بیست و یک فقره هم هست که بخشیده اند اینهم معمول بوده است که تصویب نامه صادر می کردند و بتصویب دولت می بخشیدند و سابقه هم دارد

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده مختصر آ عرض میکنم که راجع باصل سؤال بنده آقای وزیر مالیه جوابی ندادند

یک صحبتی فرموده در وقتی که اعلیحضرت تشریف میبردند تحویل دادند . مکرر در اوقات جلسات سلطنتی را ایشان لازم دارند ؟

این جواب بنده نبود . اصل سؤال بنده راجع بفروش بیست میلیون فرانک جواهر است از فراتر مندرجات ۳ روزنامه که در اروپا منتشر میشود در مافعل سیاسی اروپا مطرح است راجع باین ۲۰ میلیون فرانک آقای وزیر مالیه جوابی ندادند . در این خصوص عرض میکنم یا امروز یا هر روزی که معین میفرمایند تحقیقات نامتوری بفرمایند جواب التفات کنند .

وزیر مالیه - جواهراتی که در صندوق خانه هست معمولاً تحویل صندوقدار اعلیحضرت همایونی بوده و در مواقع مسافرت اعلیحضرت جواهراتی هم نبرده اند و حالا صندوقدار بمعهد حاج عدل السلطنه که صندوقدار اعلیحضرت و مأمور بیوات که از طرف وزارت مالیه است مهور است و جواهراتی هم نبرده اند بارویا .

اما در موضوع فروش جواهرات که میگویند بیست میلیون فرانک فروخته اند اعلیحضرت همایونی جواهراتی که بفروشد همراه نبرده بودند و ماهم چنین جواهراتی سراغ نداریم که در پیش ایشان باشد و فروخته باشند اگر خودشان یا ملکه یک مقدار جواهراتی داشته اند و با ایشان داده اند که بفرج دادند ندیدم

رئیس - آقای کازرونی چه می فرمائید .

آقا میرزا علی کازرونی - بنده میخواستم سؤال کنم اشیا که اعلیحضرت بردند و فرمودند چند حلقه انگشتر برده اند قیمتش چند بوده است

رئیس - این سؤال جدیدی است که باید ایشان را مطلع کنند (خطاب بوزیر مالیه) حاضر هستند برای جواب ؟

وزیر مالیه - این جواهراتی که در خزانه هست تقویم نشده است فقط صورتی دارد و شکل و ترتیبی آن چیزی که معین شده است شاید ۱ هزار تومان الی بیست هزار تومان بیشتر نباشد

رئیس بموجب نظامنامه آقای ضیاء الواعظین دیگر حق سؤال ندارند - ضیاء الواعظین ولی هنوز بنده جوابی نرسیده و در سؤال خود باقی هستیم

رئیس - نسبت با آقای ضیاء الواعظین گمان میکنم که خیلی هم مسامحه فاضل شدیم برای اینکه ناچار چنین سؤالی شده بود اگر اعتراضی هم شد برای این بود که سابقه نشود.

آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب بنده تقاضا میکنم بودجه مجلس را جز در صورت قرارداد و موافقت بر همه کارها باشد

رئیس - بودجه مجلس از ماده سوم مطرح است.

(آقای آقا میرزا شهاب الدین مازه سوم را بشرح ذیل قرائت نمودند)

ماده سوم مجلس شورای ملی اجازه میدهد که عواید باغ بهارستان در مجموع محاسبات مجلس محسوب شود.

(جمعی از نمایندگان - خیر)

رئیس - آقای زعیم (اجازه)

آقا میرزا سید مستشار زعیم - بنده در اصل ماده عرضی نداشتم فقط عبارتش لازم است اصلاح شود میبویست: مجلس شورای ملی اجازه میدهد که عواید باغ بهارستان در مجموع محاسبات مجلس محسوب شود.

ضبط عواید هیچوقت اجازه لازم ندارد و مثل خرج نیست که بدون اجازه نمیتوان آنرا مصرف نمود بنده پیشنهاد میکنم که عبارت اینطور اصلاح شود: عواید باغ بهارستان در تحت نظر مباشرین مجلس شورای ملی ضبط و بجمع مباشرین مجلس محسوب شود.

رئیس - آقای ارباب کبکسر و (اجازه)

ارباب کبکسر و بنده در این قسمت اظهاری ندارم تصور کردم ایشان مخالفتی دارند ولی چون مخالف نبودند بنده عرضی ندارم فقط اصلاحی پیشنهاد میگردم.

رئیس - (خطاب با آقای رحیم) اینجا يك اجازه میخواهد که این عواید جزو جمع خود مجلس بیاید باین نظر نوشته شده است آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب بنده موافقم و فرمایش آقای زعیم هم مخالفتی نبود گذشته از اینکه مخالفتی نبود اشکال عبارتی هم بنظر من نیاید برای اینکه اگر مقصودشان این است که در تحت نظارت اداره مباشرت نظامنامه معین کرده و در تحت اداره مباشرت هم هست و مباشرین هم مطابق تکلیف خود عمل میکنند عبارت هم خیلی خوبست

و در تحت نظر مباشرت هم هست.

آقا میرزا سید حسن خان رحیم - مقصود بنده این است که ضبط عواید اجازه لازم ندارد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب هم موافقت؟

آقا سید یعقوب - يك عرضی دارم.

رئیس - راجع بایرا نیست که آقای زعیم فرمودند؟

آقا سید یعقوب - بلی برای خاطر اینکه آقای زعیم مستحضر شوند عرض می کنم در دوره چهارم يك عبارتتی نوشته شده بود که آن عبارت را اکثریت مجلس پس از آنکه بودجه مجلس گذشت ملتفت شدند و آنرا تغییر دادند و این بودجه که فعلا نوشته شده است مطابق همان بودجه است که در دوره چهارم تصویب شده و این عبارت هم از روی عبارتی است که در آن دوره اصلاح کرده اند عرض کردم در آن دوره پس از تصویب بودجه ملتفت شدیم که آن ترتیب درست نیست اکثریت مجلس آن ترتیب را بهم زدند و اصلاح کردند این را خواستم بمجلس عرض کنم اصلاحی که در دوره چهارم پیشنهاد شد و با اکثریت هم گذشت مخصوصاً برای همین مسئله که عواید باغ بهارستان با اجازه اداره مباشرت مجلس بیاید.

رئیس - رای گرفته میشود بیاده سوم آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند).

رئیس - تصویب شد در کلیات مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) رای گرفته میشود بقانون بودجه یکساله سیچنان قیل مجلس که مشتمل است بر سه ماده آقایانی که تصویب میکنند در وقت سفید اولورقه کیو خواهند داد.

ارباب کبکسر و اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

ارباب کبکسر و اینجا اگر چه از طرف اداره مباشرت در حاشیه بودجه توضیح داده شده است اما بنده اینجا نگویم تذکر بدهم دو موضوع را اولاً راجع بمقرری نمایندگان است که اینجا یکصد و بیست و پنج نفر پیشنهاد کرده اند ممکن است در يك برج کثرتور يك برج بیشتر از آن حدودی که مجلس تصویب کرده است بشود برای اینکه اشکالات مالی پیش نیاید استمداء دارم بهمین عنوان رای گرفته شود یعنی اگر در يك برج کمتر گرفته میشود و در يك برج زیادت کلاً از روی سال باشد و از روی دروازه ماده رای بدهند که تولید اشکال نکند یکی هم راجع بکارگزاران اداری اینجاست که همین قسمی که تذکر داده شده است برای اینکه قانون استخدام کارکنان مجلس نگذشته بود امیدواریم که زودتر پیشنهاد بشود و بگذرد البته در موقعیکه پیشنهاد می شود اگر تفاوتی حاصل شود آن تفاوت علاوه پیشنهاد خواهد شد.

(اغذ واستخراج آراه بعمل آمده و

آقای اقبال الملك اوراق سفید را هفتاد و هشت ورقه تعداد نمودند)

رئیس - همه حضار صد و نود و نوبتاً اکثریت هستند و هفتاد و هشت رای تصویب شد بالفعل تنفس داده می شود بعد از تنفس جلسه تشکیل و بودجه مطبوعه مجلس مطرح می شود و کیسین خارج بنا بود در این جلسه انتخاب هم باید انتخاب شود.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - قانون بودجه یکساله سیچنان قیل مطبوعه مطرح است کیسین و مالی و کیسین خارج بنا بود در این جلسه انتخاب شود.

آقایان مستخرجین آراه تشریف ببرند بیرون برای اخذ آراه آقای عباد السلطنه عباد السلطنه در موقع تنفس که بنا بود فراموشیها با هم راجع به تعیین کیسین مالی و کیسین خارج تبادل آرائی بکنند در حین مشغول تعیین هیئت رئیسه بودند و مجال نشد که تبادل آراه بشود و اگر در این جلسه انتخاب بشود تاچار يك اختلاف و تشتتی تولید میشود که محتاج بتجدید میشود اگر چنانچه اجازه میفرمائید بماند برای جلسه دیگر نمایندگان فراموشیها معین شده و تبادل افکار بکنند و در يك جلسه انتخاب شوند.

رئیس - آقای سر کشیک زاده (اجازه)

سر کشیک زاده بنده موافقم

رئیس - بسته با اجازه مجلس است . مجلس مخالفتی ندارد؟ (بعضی گفتند خیر)

رئیس - در کلیات بودجه کسی مخالف هست یا نه؟ (گفتند خیر)

رئیس - رای گرفته میشود برای ورود در مواد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - برای حقوق و مخارج ۱۳ ماهه سنه سیچنان قیل ۱۳۰۳ مطبوعه مجلس شورای ملی و تهیه نواقص و اتانیه و کرایه و مخارج آن مبلغ چهل و نه هزار و دویست و بیست و شش تومان موافق فقرات (۱) و (۲) ضمیمه ۱ اعتبار بمباشرین مجلس داده میشود.

رئیس - ماده ۱ ضمیمه است (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - فقره ۱ حقوق کارکنان مطبوعه مجلس شورای ملی ۹۰ نفر ۲۲۲۲۰۰ قران

فقره ۲ - مصارف و اتانیه و اعتبار سالانه مطبوعه مجلس ۲۶۹۰۰۰ قران

رئیس آقای سردار معظم خراسانی (اجازه)

سردار معظم خراسانی - بعد از خواهش هشتاد و هشت رای تصویب شد بالفعل تنفس داده می شود بعد از تنفس جلسه تشکیل و بودجه مطبوعه مجلس مطرح می شود و کیسین خارج بنا بود در این جلسه انتخاب هم باید انتخاب شود.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - قانون بودجه یکساله سیچنان قیل مطبوعه مطرح است کیسین و مالی و کیسین خارج بنا بود در این جلسه انتخاب شود.

آقایان مستخرجین آراه تشریف ببرند بیرون برای اخذ آراه آقای عباد السلطنه عباد السلطنه در موقع تنفس که بنا بود فراموشیها با هم راجع به تعیین کیسین مالی و کیسین خارج تبادل آرائی بکنند در حین مشغول تعیین هیئت رئیسه بودند و مجال نشد که تبادل آراه بشود و اگر در این جلسه انتخاب بشود تاچار يك اختلاف و تشتتی تولید میشود که محتاج بتجدید میشود اگر چنانچه اجازه میفرمائید بماند برای جلسه دیگر نمایندگان فراموشیها معین شده و تبادل افکار بکنند و در يك جلسه انتخاب شوند.

رئیس - آقای سر کشیک زاده (اجازه)

سر کشیک زاده بنده موافقم

رئیس - بسته با اجازه مجلس است . مجلس مخالفتی ندارد؟ (بعضی گفتند خیر)

رئیس - در کلیات بودجه کسی مخالف هست یا نه؟ (گفتند خیر)

رئیس - رای گرفته میشود برای ورود در مواد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - برای حقوق و مخارج ۱۳ ماهه سنه سیچنان قیل ۱۳۰۳ مطبوعه مجلس شورای ملی و تهیه نواقص و اتانیه و کرایه و مخارج آن مبلغ چهل و نه هزار و دویست و بیست و شش تومان موافق فقرات (۱) و (۲) ضمیمه ۱ اعتبار بمباشرین مجلس داده میشود.

رئیس - ماده ۱ ضمیمه است (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - فقره ۱ حقوق کارکنان مطبوعه مجلس شورای ملی ۹۰ نفر ۲۲۲۲۰۰ قران

فقره ۲ - مصارف و اتانیه و اعتبار سالانه مطبوعه مجلس ۲۶۹۰۰۰ قران

تحت همان نظری که مجلس شورای ملی گرفته و در هیئت رئیسه هم سابقاً مذاکره شده بود مطابق صلاح دید خود کار گذاران مالیه لوازم آن راهم تهیه کرده ایم که رفع این احتیاج هم از دولت بشود و بطور کلی در همه مطالب گمان میکنم که آقای سردار معظم بقدری که میخواهم توضیح بدهم خودشان کاملاً اطلاع داشته باشند و چون خودشان مطلع هستند بنده بیش تر از این توضیح نمیدهم و البته اگر ایشان تصدیق دیگری داشته باشند میفرمائید تا بنده

اگر توضیحی دارم عرض میکنم

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده موافقم.

(اجازه)

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده هم موافقم.

رئیس - آقای ملک الشمره (اجازه)

ملک الشمره - بنده با مطبوعه مجلس از ابتداء دوره گذشته موافق بودم و البته موافقت منم ابتداء از نقطه نظر عقیده و نظریاتی بود که آقای سردار معظم مکرر اظهار کردند و بنده هیچ عقیده نداشتم که مجلس يك مطبوعه داشته باشد و آن مطبوعه داخل کسب و معاملات بشود و بنده این را از شئون مجلس دور میدانستم ولی وقتی بجزایر اقتضا البته نمی شود گفت که از این جریان باید صرف نظر کرد برای اینکه يك مطبوعه ایست و کار هم می کند و ضرری هم برای مجلس ندارد - مقصود بنده از این عرض در فقره دوم است

در فقره دوم يك اعتباری برای مصارف و اتانیه سالانه مطبوعه مجلس ذکر کرده اند که رقم آن بنظر بنده خیلی زیاد می آید بیست و شش هزار و نهصد تومان در سال می باید توضیح بدهند که از برای کدام مصارف و چه اتانیه ایست اگر بخواهیم از نقطه نظر مطابع معمولی که فعلاً در طهران و در ایران است نگاه کنیم این رقم خیلی زیاد بنظر می آید برای اینکه به حساب امروز این مبلغ قیمت يك دستگاه مطبوعه است پس باید توضیح داده شود که این بیست و شش هزار و نهصد تومان بمصرف چه اتانیه خواهد رسید

زیرا اتانیه مطبوعه غالباً آهن است و دوام می کند و لازم بتجدید و عوض کردن در هر موقع و در هر سال نیست فقط قسمتی که باید عوض شود قسمت حروف است

حروف هم مطابق اطلاعاتی که داریم وقتی که دوغوا و حروف که جدا کثیفست هزار دویست یا هزار و پانصد تومان برای

يك مطبوعه خریداری بشود دوسه سال دوام می کند پس خوب است قبلاً توضیح داده شود که مقصودشان از این اتانیه چه اتانیه ایست و اگر چنانچه بخواهیم از نقطه نظر مطابع بزرگی که امروز در دنیا معمول شده است حساب کنیم خوب است از آن صرف نظر کنیم زیرا که ما هنوز آن مطبوعه بزرگ معمول دنیا را نداریم

خوب است آقای ارباب کبکسر و توضیح بدهند که آن مطبوعه بزرگی که در نظر گرفته اند خریداری شده ؟ و وارد شده ؟ و این اعتبار برای اعتبار همان مطبوعه است ؟ یا اعتبار برای مطبوعه فنی مجلس است ؟ اگر برای قسم دوم است که این رقم خیلی زیاد است و راجع بپستله وسعت دادن مطبوعه هم بآن شکلی که کشیدم آقای ارباب در نظر دارند در آن باب هم بنده يك نظریاتی دارم که اگر توضیح دادند عرض خواهم کرد.

رئیس - آقای ارباب کبکسر و (اجازه)

ارباب کبکسر و - اینجا بقیه ایست که آقای ملک الشمره در توجیه فرموده اند باقلام آن اینجا يك قلم سهازار تومان است اعتبار برای مرکب و روغن و نشت و صابون و زلاتین مطبوعه است بعد سوخت زمستانش است ششصد تومان و آن قلم سه صد و ده فقره است یکی اعتبار فوق العاده است سه هزار تومان و یکی بیست هزار تومان که اینجا در حاشیه هم توضیح داده شده است برای کرایه و مخارج و زواید اشیا اولاً سه هزار تومان که اینجا اعتبار گرفته شده است و سال گذشته هم اعتبار گرفته شده بود (البته هم اش اعتبارات است)

منتهی يك اعتباری است سه صد هزار را می شود پیش بینی کرد و اسم بردن یکی اعتباری است که نمی شود پیش بینی کرد - مثلاً این سی هزار تومان اعتبار برای موفقی است که کارگران فوق العاده کار میکنند خود آقای ملک الشمره ای دانند که باید در مقابل کار فوق العاده فوق العاده بآنها داد چون در مقابل کار فوق العاده عواید فوق العاده هم دارند پس می ماند بیست هزار تومان این ۲۰ هزار تومان هم چنانچه در حاشیه هم توضیح داده شده است برای کرایه و مخارج لوازمی است که خرید شده اما حروف و این چیزهایی که فرمودند همین قسم است که فرمودند البته حروف می باید با هم ممکن است که جای خرید و تهیه حروف هم مطابق اطلاعاتی که داریم وقتی که دوغوا و حروف که جدا کثیفست هزار دویست یا هزار و پانصد تومان برای

است و همچنین برای کارهای مجلس تمام ماشین های تهیه و خریداری شده است عرض کردم

یکی از اینها يك دستگاه ماشین است که فقط برای طبع تبر که خود کار گذاران وزارت مالیه هم قبلاً مذاکره کرده بودند و در هیئت رئیسه هم مذاکره و تصویب شده بود تهیه شده است

اعتبارش راهم در سه گذشته برای خرید مجلس داده بود خریداری هم شده است این اعتبار پیش بینی شده برای مخارج سایر اجناس است که داده می شود و بعضی نواقص دیگری هم داشته است که اعتبار سابق آنرا کفایت نمی کرده است راجع بمطابع دیگر که فرمودند البته خودشان بهتر می دانند که مطابع دیگر هر کدام در حدود معین لوازم دارند که بتوانند در آن حدود معین کار کنند و عوایدشان هم از روی همان زمینه است اینجا در حدود ضروریاتی که در نظر گرفته شده لوازم تهیه شده است عواید آن هم در مقابل همان است

بنده در ضمن آن توضیحی که فیلا عرض کردم در جواب آقای عباد السلطنه مین شده که در سه گذشته ما فقط در مقابل سه چرخ همان سه چرخ شکسته که آورده ایم تعمیر کرده ایم بیست و چهار هزار تومان و خورد و راهبندی داشته ایم و از این مبلغ تقریباً ۱۲ هزار تومان مخارجش بوده و ۱۲ هزار تومان و خروده عایدی مطبوعه بوده است گمان میکنم از روی هر قاعده تجارتی که محسوب شود يك عایدی که آن عایدی بیش از اصل اساس باشد ضرری را متوجه نمیکند پس از همین نظر می شود از برای آتیه يك نظری اتخاذ کرد این نظر کلی بود - حالا اگر مجلس موافق نباشد که اصلاً مطبوعه داشته باشد آن دیگر مربوط بنده نیست آن بسته بنظریات خود مجلس است هر طور که مجلس صلاح بداند دستور بدهد البته بمباشرین مجلس رفتار خواهند کرد و مکلف بانجامش هستند

رئیس - آقای سردار معظم (اجازه)

سردار معظم - متأسفانه جوابهایی که آقای ارباب کبکسر فرمودند بنده را قانع نکرد یعنی آن توضیحاتی که من در نظر داشتم داده نشده البته خود بنده هم نظریابین که اقتضای ضرورت مجلس و همچنین اقتضای ضرورت هیئت رئیسه را داشتم و نایب رئیس بودم از جریان کار اطلاع کامل داشتم و دارم و می دانم يك مطبوعه بود و اسمش مطبوعه دولتی بود بالاخره در هیئت رئیسه تصویب شد که این مطبوعه بمجلس تخصیص داده شود که رفع حوائج مجلس را بکنند و از طرف دیگر این مسئله مستحاج عرض

و ذکر بنده نیست که هر کاری را که آقای ارباب کبکسر و اداره میکنند هیچ محل تردید نیست بنده خودم اطلاع دارم که ایشان برای تکمیل این مطبوعه زحمات فوق العاده متحمل شده اند و در آلمان تا يك مدت مدیدی مانده و ماشین آلات خیلی ارزان خریدند در صورتی که اگر سایرین می خریدند شاید خیلی گران تر می خریدند ولی این مطبوعه خوب بود در اینجا بود و در وزارت مالیه بود وزارت مالیه مباشرتش را بیکرود اختلاف نظری اینجا است و الا از نقطه نظر اصلاح مطبوعه بنده تردیدی ندارم و تقدیس میکنم خدمات آقای ارباب کبکسر و را و از ایشان امتنان میکنم و زحمت هم کشیده اند اما این چه ربطی بمجلس دارد من میخواهم بینم (اختلاف نظری که حاصل می شود در اینجا است) که مجلس شورای ملی باید چه نوع مطبوعه داشته باشد چنانچه در تمام پارلمانهای دنیا مطبوعه دارند - مطبوعه که مجلس شورای ملی دارد ابتدائاً بخوایدش نیست زیرا که اگر مجلس شورای ملی نظر

پیوسته عوایدی داشته چه عیبی دارد که مجلس شورای ملی کارخانه کاغذ سازی هم داشته باشد و چه عیبی دارد که بالاخره ریسان باقی نداشته باشد اینهم یکی از مؤسساتی است که عواید دارد پس از نقطه نظر عایدی نباید وارد حل قضیه شد (عایدی سر جای خودش) باید بوزارت مالیه و گذار کرد که مطبوعه را اداره کند و عوایدش راهم جمع کنند و جزو خزانه دولت محسوب کنند مطبوعه که مجلس شورای ملی میتواند داشته باشد منحصر بآرای رفع احتیاجات خود مجلس است حالا بیستم کارهایی که در مجلس است چیست؟ اول کاری که مطبوعه مجلس ممکن بود داشته باشد و متأسفانه در جلسه گذشته عرض کردم ولی آقایان نمایندگان تصویب نفرمودند قضیه طبع صورت مشروح مجلس و نطق آقایان نمایندگان است که تا حالا تأمین نشده است حالا بعد چه وقت تأمین می شود - چه عرض کنم؟ پس این مطبوعه این قسمت را که تأمین نمی کنند آنوقت میباید يك قسمت کارهای داخلی و يك قسمت خارجی کارهای خارج بقیه بنده مربوط بمطبوعه مجلس نیست البته اگر مطبوعه مجلس بعد از انجام تمام کارهای داخلی مجلس وقت و فرصتی پیدا کرد ممکن است کارهای خارجی هم بیفکند که دولتی نباید نظر باین مسئله معطوف باشد که باید بمطبوعه مجلس تبر چاپ کند تبر چاپ کردن جزو احتیاجات مجلس شورای ملی نیست اگر چه جزء احتیاجات مملکت است و باید مطبوعه دولتی با مطبوعه مملکتی با هر چه اسمش را بگذاریم بتواند چاپ کند ولی مطبوعه مجلس نباید تبر چاپ کند از طرف دیگر این نکته را هم باید در نظر داشت که ماحتی الامکان برای مصارف مؤسسات در بودجه مجلس در انتظار مردم نباید ارقام

بودجه مجلس در انتظار مردم نباید ارقام

جلسه ۲۰
صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه دهم
شوال ۱۳۴۲ برابر ۲۹ نور
۱۳۰۴ جلسه ۴۰
(مجلس سه ساعت قبل از ظهر
بریاست آقای موتمن الملك
تشکیل گردید)
(صورت جلسه یومسه شنبه ۲۴
توررا آقای میرزا شهاب الدین
قرائت نمودند)
رئیس - آقای نصرت الدوله
(اجازه)

نصرت الدوله - نسبت بصورت جلسه
عرضی ندارم بعد از تصویب صورت جلسه
عرض می کنم
رئیس - آقای ملک الشعرا
(اجازه)
ملك الشعرا - بنده دوقره اعتراض
دارم که باید اصلاح شود
یکی در قسمت سؤال آقای ضیاء -
الواعظین و جواب آقای وزیر مالیه است که
نوشته شده چند فقره جواهرات پیش شاه
مانده است که قیمت ندارد

اینجا طوریکه اظهار کردند در نظر
هست که فرمودند قیمت قابل نداشته این
اصلاحی است که باید بشود
در قسمت مخالفت بنده باقره دوم از
بوده مجلس هم يك اشتباهی شده است
بنده اعتبارات را زائد و غیر لازم میدانم
بنده گفتم اگر این رقم و اعتبار برای يك
مطبخ معمولی است زیاد است و اگر
برای آینه است توضیح بدهند مقصود من
این بود

رئیس - اصلاح می شود دیگر ایرادی
نیست ؟
(اظاری نشد)
رئیس - آقای نصرت الدوله
(اجازه)

نصرت الدوله در جلسه گذشته در
ضمن اظهاراتی که آقای مصدق السلطنه
راجع باخطار نظامنامه فرموده بودند
اشاراتی بتأخیر انتخاب کبسیون نطق و
تعویق و تأخیر گذشتن لایحه نفت فرمودند
و چون بیم آن می رود که از این اظهارات
يك سوء تفاهاتی حاصل شود و اینطور
تعبیر شود که مجلس شورای ملی علاقه نامی
و علاقه خاصی بتسریع در این امر و اختتام
عمل امتیاز نطق ندارد بنده لازم دانستم
(چون بیست مغیر کبسیون نفت مفتخر
هستم) خاطر آقایان را متوجه کنم
اولاً آنچه احساس میکنم عموم نمایندگان
نسبت بمسئله نفت نهایت درجه علاقه مندی
را دارند

(صحیح است)
و کبسیونی هم که انتخاب کرده اند
بمجرد انتخاب (که هنوز یک هفته از تشکیل
آن نگذشته است) دوسه جلسه بی در پی

تشکیل شده و موادی از لایحه که پیشنهاد
شده است با قانون سابق تطبیق و مذاکره
کرده اند و دپروز هم جلسه بود و تا ماده
۱۱ و ۱۲ قرائت شد (درست خاطر
نیست ...)

نصرت الدوله - بلی تا ماده ۱۴ قرائت
شد و تطبیق شد با قانون و نهایت دقت
و مواظبت را اعضاء کبسیون دارند که هر چه
زودترین لایحه اصلاح شده بمجلس شورای
ملی بیاید و نیز در ضمن اظهاراتی هم که
راجع به همین مسئله فرمودند يك اشاره بود
راجع بدولت امریکا که امتیاز بدولت امریکا
واده شود مقصودشان گویا اینطور نبود
ولی در حال آنکه کوشش ضرورت دارد که طرف
امتیاز نطق که دولت تصویب کرده و بمجلس
پیشنهاد کرده يك کمیانی معتبر مستقل
آمریکا است که هیچ نوع ارتباطی با مقامات
رسمی و دولت امریکا ندارد

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
از ابتدای تشریف بمجلس تاکنون سکوت
اختیار کرده ام و غالباً وقت مجلس را نخواستم
اشغال کنم مگر يك کلمات خیلی کوچکی
و مختصری که در مقام ضرورت عرضی
کرده ام
بیانات آقای مصدق السلطنه در جلسه
گذشته بمن اجازه داد که امروز چند کلمه
عرض کنم

بابك قسمت مهم از بیانات آقای مصدق
السلطنه بنده همراه هستم و گمان میکنم
همه آقایان هم همراه باشند و آن این است
که مجلس در اینوقت که دنیا اقتضای پیش
از این کار دارد برای مملکت مقتضی است
که ما بیشتر وزادتر احتیاجات حقیقی او
را تشعیص بدهیم و بفوریت بکارهای لازم
بپردازیم و نقایس را برطرف کنیم و چرخ
های مملکت را بکار بیندازیم و با اصلاحات
لازمه شروع کنیم

در این دوسه ماهه آنطور که باید
مجلس کار بکنند نکرده است و گمان
میکنم همه آقایان تصدیق دارند و لازم
باظهار بنده با آقای مصدق السلطنه
نیست
آقا سید یعقوب (اینطور نیست) دیگر
چه کار بکنیم

دولت آبادی - بنده پیش از این که بمجلس
بیایم يك چیزهایی بخاطر می گذشت که تصور
می کردم مجلس پنجم يك وظائف مهمی
را عهده دار است که مقدم تر آن وظائف
اول تجدید نظر در قوانین موضوعه گذشته
است و تصور می کردم (شاید اشتباه کرده
باشم) که مجلس پنجم هیچ نیاید بپردازد به

وضع قوانین باید بپردازد باصلاح و ترمیم
و تجدید نظر در قوانین گذشته تصور می
کردم اینهمه قوانینی که در این مجالس
گذشته وضع شده و رویهم ریخته شده و همه
ذخیره شده است و غالب آنها بموقع اجرا
گذاشته نشده است مجلس پنجم نظر خواهد
گردید که این قوانین چرا اجرا نشده و علتش
چه بوده است؟

مثلاً ملاحظه می فرمائید مدت ها بود که
در مملکت ما قانون استخدامی نبود و اخیراً
از مجلس چهارم قانون استخدام گذشت
سیاری از موادش خیلی خوب بود ولی بعضی
از موادش را همه آقایان میدانند و احساس
فرموده اند که عملی نیست
مثل آن ماده که بروی اصلاحات اساسی
مملکت بروی امتیاز قضایی بروی ترقی و
تمالی ملت و مملکت بجای يك دونه کشیده
شده (ماده ۹۹) دیدیم در مقام صل چه مضراتی
برایش تولید شد

همین ماده ۹۹ قانون استخدام چقدر
مردمان از حقوق خودشان محروم کرده
سده پیش پای ترقی گذاشت بنده تصور می
کردم مجلس پنجم شروع می کند با اصلاحات
قوانین گذشته و بعملی کردن آنها و بابك
فمالت و شاهانی مشغول آن قوانین خواهد
شد

اما دستی از دور بر آتش داشتم نمی
دانستم محظورات يك طوری پیش می آید
که مجلس پنجم با این پیش آمده نمی
توانسته است آنطوریکه باید بکار
بکند

بهر صورت بنده در فرمایشات آقای
مصدق السلطنه نسبت بقسمت اول موافقم
و عرض می کنم که مجلس پنجم باید در این
دوسه ماه خیلی بیشتر از اینها کار کرده
باشم مملکت انتظار داشته که مجلس پنجم
در این دوسه ماه خیلی پیش از این کار کرده
باشد و لکن متأسفانه افتتاح مجلس پنجم
تصادف کرد با يك حوادث غیر منتظره که
بهر يك از آقایان پوشیده نیست که اگر
باین حوادث بنگردی بانظر لایقیدی تصور
میشد و ولایقیدی پذیرفته میشد خیلی خطر
ها متوجه مجلس و مملکت و همه میشد

مجلس پنجم در ابتدای افتتاح خودش تصادف
کرد با آن حوادث و با يك ممالمتان بخته گی و
هاملی آن حوادث را تا آنجا که صلاح
مملکت بود رفع کرد ولیکن يك محظور
بزرگی حاصل شد که هنوز اثر آن محظور
در مجلس و بهارستان دیده می شود

میخواهم او را تذکر بدهم و بدان
نکته مخالفت خودم با آقای مصدق السلطنه
اشاره کنم و آن این بود که يك اعتراضی
از سالهای گذشته در مملکت مابوده است و
در هر ملتی که درجه معلومات و درجه اخلاق
مجلس مرکز نقل مملکت و مرکز اراده
ملت است مجلس باید چرخ مملکت را راه
بیندازد اعتراض را برطرف کند در قضا یا

حکمت کند و خودش بابك صلاحیتی که
دارد کارها را اصلاح کند متأسفانه حوادث
واقعه يك قسمتی از آن اغراض را کم کم
سرایت داده بکارها و امورات داخلی
مجلس

امیدوارم حالا بر طرف شده باشد و
اگر نشده باشد امیدوارم بهمت آقایان
چیزی از آن اغراض باقی نمانده باشد در
اینصورت می توانم عرض کنم که از این
بعد بابك جدیدی کاملتر که آتارش در
جزئیات دیده می شود (مثلاً ملاحظه فرمائید
ذنگ میز تند برای آمدن در مجلس دوقره
پیش خدمت می آید نگاه می کند ببیند عده
کفایت می کند که آقای رئیس تشریف
بیاورند تا بخیر (امروز خود آقای رئیس
تشریف آوردند در را باز کردند دیدند
عده کافی نیست برگشتند حال آنکه همه
آقایان در توی اطفاها و راهروها راه می
رفتند خلاصه ما باید بگفتی فرصت را
بیشتر از این از دست ندهیم و احتیاجات
مملکت و مردم را ببینیم مملکت و ملت چه
چیز را بیشتر میخواهد

چطور ما کار نداریم ؟ ما کار بسیار
داریم
ملت و مملکت منتظر است که ما پیش از
این کار کنیم
آقای مصدق السلطنه در آخر فرمایشات
شان همچو تصور کردند با اینکه اینطور
بنظر شان میرسد که تصمیم اینکارها با آقای
رئیس است

مصدق السلطنه - تخیر این طور
نبود
حاج میرزا یحیی - بنده از اول دودم
تا کنون مراقب مواظب بودم
(جمعی از نمایندگان - خیر اینطور
نبوده است)

حاج میرزا یحیی - بسیار خوب
اگر اینطور نبوده است الحداقه علی -
الوفاق

مدرس - یازده سال است آقای رئیس
در حفظ نظامنامه کوشیده و سعی بوده
اند و آقای مصدق السلطنه همچو چیزی
نگفتند
دولت آبادی - بگذازید بنده عرضم
تمام شود

بنده عرض کردم اینطور بنظر رسید
بنده عرض میکنم در این قضایای گذشته
حتی همان شبی را که اشاره کردند که
گفتند مجلس نیست بنده در جریان کار
بودم و رئیس بجز جریان کار فوق العاده
و اصلاح يك معالط فوق العاده کدر مجلس
پیش آمده بود و برای اصلاح آنها مجبور
بودند يك مذاکرات و اقداماتی بکنند تا
آن دفعه آخر که اعلان کردند مجلس نیست
خودشانهم نیدانستند که آیا مجلس
خواهد شد یا نخواهد شد و در آخر شب که
دیدند مجلس نخواهد شد اعلان کردند

که مجلس نمیشود در اینصورت میتوانم عرض
کنم که نه ایشان و نه آقای رئیس غیر از اجراء
نظامنامه و رعایت نظم و ترتیب منظور
دیگری ندارند

گاهی می بینم بگفتی رعایت نظم
ترتیب را شاید بیش از آنچه مقتضای مملکت
و مجلس است رعایت میکنند ولیکن میخواهم
عرض بکنم که گاهی در رعایت نظامنامه
از آنطرف می افتند این است که استعاضای
کنم در این زمین دیگر گفتگو نشود و
مطلب همین جا ختم شود و بعضی از این حرف
ها بآن کارهایی که وظیفه داریم مشغول
شویم که وقت مجلس بدون جهت تضييع
نمیشود

رئیس - اگر تصویب می فرمائید این
مذاکرات بیش از این نشود (گفته شد صحیح
است) آقای آقا مصطفی تشریف ببرید
برای استعراج آراء

حائریزاده - اجازه می فرمائید
رئیس - راجح بچه مطلب است؟
خائری زاده - دو طرح بود میخواستم
تقدیم کنم چون دیدم مجلس حالا فراغت
دارد و اگر اجازه می فرمائید تقدیم کنم
رئیس - بگذازید بگفتی بجای امین
الشریعه استعراج کنیم آنوقت

(آقای اقبال الممالک استعراج
نموده و در نتیجه آقای ضیاء الواعظین
بجکم قرعه انتخاب شدند)

رئیس - کبسیونهای که باید انتخاب
شود
کبسیون خارجه هشت نفر اینجاباقاً
مذاکره شد که شش نفر باشد گفته شد ۸ نفر
اگر مرد درارید ۶ نفر باشد
(جمعی گفتند هشت نفر باشد)
رئیس - نسبت به هشت نفر مخالفی
نیست ؟

تدین - بنده مخالفم و عقیده ام اینست که
۶ نفر کافی است
(بعضی از نمایندگان - شش نفر باشد
بتر است)

رئیس - پس رأی می گیریم بشش
نفر آقایانی که تصویب می کنند قیام
فرمایند
(اغلب قیام نمودند)
رئیس تصویب شد
کبسیون خارجه ۶ نفر قوانین مالیه ۱۲
نفر نظام ۶ نفر آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - در دوره چهارم
کبسیون نظام هشت نفر بود حالا نیدانم
بهمان ترتیب است یا ترتیب نظامنامه ولی بنده
پیشنهاد میکنم هشت نفر باشد
رئیس رأی می گیریم که کبسیون
نظام هشت نفر باشد

آقایانی که تصویب می کنند قیام
فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس تصویب شد داخله ۱۲ نفر دوباره
عرض میکنم کبسیون خارجه ۶ نفر قوانین مالیه
۱۲ نفر نظام ۸ نفر داخله ۱۲ نفر آقایان بابك يك
تشریف ببرند بیرون
دست غیب قوائد هاه را نفرمودید
رئیس کبسیون قوائد عامه ویست و
ننگراف ۸ نفر آقای حاج سید المعقین
(اجازه)

حاج سید المعقین - کبسیون عدلیه دو
نفر کسر دارد و معارف هم بگفتی
رئیس - امروز میتوانید تمام این کبسیون
هارا انتخاب نمایید
آقای عداد السلطنه

(اجازه)
عماد السلطنه - این کبسیون ها را
که فرمودید باید یکدفعه رأی داد یا یکی
یکی علی حده
رئیس - تمامش را یکدفعه اعتبار نامه
آقای کی استوان مطرح است آقای مدرس
گویا مخالف بودند
مدرس - مخالفت من آقایان مسؤفتند
آتش بدر موقع تعویب شمس برج حمل بود
لذا حالا تعقیب نمی کنم
(بعضی از نمایندگان - احسنت)

رئیس پس رأی می گیریم بوکالت آقای
کی استوان از انزلی آقایانیکه تصویب می
کنند قیام فرمایند
(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد
حالا وکالت آقای بنان السلطان مطرح
است (خطاب آقای مدرس) این یکی هم همان
حال را دارد
مدرس - مخالفت کرده ام؟
رئیس - بلی
مدرس - عرض میشود که آقای میهن
از ولایت ما انتخاب شده اند و بنده قسمی که
يك بیان خوبی کرده باشم در احقاق حق
عرض می کنم انتخاباتشان در بسیاری از نقاط
آنجا بطریق اجبار شده خود آقای میهن
راهم که همه ماها می شناسیم اگر خوبند
می شناسیم اگر هم غیر خوبند می شناسیم
رئیس - خوب رای می گیریم بوکالت آقای
بنان السلطان آقایانیکه ...
(آقای مدرس ورقه ده دست
ارائه نمودند)
رئیس - پیشنهاد است
مدرس - بلی
(پیشنهاد مزبور بشرح
ذیل قرائت شد)

ما اعضاء کنندگان ذیل تقاضا می نمایم
که نسبت باعتبارنامه مدیر میهن رأی مخفی
بمهره گرفته شد
رئیس باضاه ۱۶ نفر است
بگفتی از نمایندگان - اسامی
قرائت شود
(شرح ذیل قرائت شد)
مدرس - مصطفی الموسوی البهبهانی
قوام الدوله - احمد الموسوی البهبهانی
سید حسن زهیم - هاشم آشتیانی - علی -
رضا الحسینی - ضیاء الملك - معی الدین
موسوی - علی شکوه نظام - شیخ محمدعلی
ناصرالاسلام گیلانی - میرزا آقاخان -
عبدالله یاسانی - عبدالوهاب رضوی
رئیس - آقای یاسانی
(اجازه)
یاسانی - چون موقعی که این تقاضای
شد معارض بود با همان اوانی که آقای مدرس
فرمودند یعنی تعویب حمل بود از اینجست بنده
استرداد میکنم
رئیس - آقای ضیاء الملك هم استرداد
کردند ؟
ضیاء الملك - بلی
رئیس - پس رأی می گیریم بقیام و
فقد آقایانی که وکالت ایشان را تصویب
می کنند
قیام فرمایند
(جمعی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
آقای آقا شیخ جلال
(احضار برای قرائت رای برت)

رئیس باضاه ۱۶ نفر است
بگفتی از نمایندگان - اسامی
قرائت شود
(شرح ذیل قرائت شد)
مدرس - مصطفی الموسوی البهبهانی
قوام الدوله - احمد الموسوی البهبهانی
سید حسن زهیم - هاشم آشتیانی - علی -
رضا الحسینی - ضیاء الملك - معی الدین
موسوی - علی شکوه نظام - شیخ محمدعلی
ناصرالاسلام گیلانی - میرزا آقاخان -
عبدالله یاسانی - عبدالوهاب رضوی
رئیس - آقای یاسانی
(اجازه)
یاسانی - چون موقعی که این تقاضای
شد معارض بود با همان اوانی که آقای مدرس
فرمودند یعنی تعویب حمل بود از اینجست بنده
استرداد میکنم
رئیس - آقای ضیاء الملك هم استرداد
کردند ؟
ضیاء الملك - بلی
رئیس - پس رأی می گیریم بقیام و
فقد آقایانی که وکالت ایشان را تصویب
می کنند
قیام فرمایند
(جمعی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
آقای آقا شیخ جلال
(احضار برای قرائت رای برت)

آقای آقا شیخ جلال راپرت شبه
دوم را راجع بنمایند کی آقای مدیر الملك
از مراقه (بترتیب ذیل قرائت نمودند)
انجمن نظارت مرکزی مراغه و توابع
در تاریخ هفتم جمادی الاولی ۱۳۴۲ تشکیل
و مطابق ماده (۲۱) قانون انتخابات اعلانات
را یازده روز قبل از توزیع تعرفه منتشر و
همایات انتخابیه را از قبیل توزیع تعرفه و
اختذار راه و در حدود قانون خانه داده و در
نتیجه آقای ابراهیم خان مدیر الملك با کثرت
بسیست و بگزار و هشتصد و پنجاه ونه رأی
از سی و دوهزار و پانصد و هفتاد و هفت ورقه
رأی بنمایند دوره پنجم مجلس شورای ملی
انتخاب میشوند انجمن نظارت صحت جریان
انتخابات را تصدیق اعتبارنامه معزی الیها
را تنظیم و ارسال میدارد - شب سوم پس
از مراجعه بدوسه و صورت مجلس انتخابات
نظرباینکه شکایتی نرسیده و مفاد صورت
مجلس را مطابق قانون یافته با کثرت
آراء جریان انتخابات را صحیح تشعیص
میرساند

رئیس - آقای مصدق السلطنه
(اجازه)
مصدق السلطنه - اگر اجازه می فرمائید
چون رأی گرفته شد که در باب هراض بنده
مذاکره نشود

رئیس - مسئله اعتبارنامه آقای مدیر -
الملك مطرح است
مصدق السلطنه - بعشید گمان کردم
بنده را فرمودید چون اجازه خواسته
بودم

رئیس - رأی می گیریم بوکالت آقای
مدیر الملك آقایانی که تصویب میکنند قیام
فرمایند
(اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
آقای سردار معظم خراسانی
(اجازه)

سردار معظم بنده در اینموقع عرضی
نداشتم فقط پیشنهادی در چند جلسه قبل
تقدیم نمودم اگر امروز مقتضی است قرائت
شود
رئیس - در این خصوص باید با خودتان
در خارج مذاکره شود

سردار معظم خراسانی - با بنده ؟
رئیس - بلی
سردار معظم - بسیار خوب
رئیس - آقای مصدق السلطنه
(اجازه)

مصدق السلطنه - خواستم عرض کنم
در موضوع هراض بنده فرمودید مذاکره
نشود آقایانهم صحیح است گفته اگر همین
طور است که خیالی خوب عرضی ندارم و الا
می توانم يك توضیحاتی بدهم چون تصور
میکنم در هراض جلسه قبل بنده سوء -
تفاهاتی شده لذا اگر اجازه می فرمائید يك
توضیحاتی عرض کنم

رئیس - گمان میکنم همان قدری که
مذاکره شد کافی است آقایانهم صلاح
ندانستند تعقیب شود
مصدق السلطنه - بنده میخواستم يك
توضیحاتی در تعقیب هراض دیروز بدهم که
سوء تفاهمی نشده باشد
رئیس - آقایان تشریف ببرند برای
انتخابات

آقای حائری زاده
(اجازه)
حائری زاده - البته آقایان در نظر
دارند که در دوره سابق در مجلس راجح
بقانون انتخابات يك تصدیق گرفته شد که
تجدید نظری در این قانون بشود و بعضی
مغایب و نقایس که دارد رفع بشود و بعضی
چیزها که پیش بینی نشده بود پیش بینی شود
متأسفانه در آن دوره کم طول کشید و
سه ماه بآخر دوره رسید و موقعی که این
قانون باید بگذرد گذشت چنانچه در انتخابات
دوره پنجم بواسطه يك مغایبی که در قانون
بود يك چیزهایی پیش آمد که در وقت همین
کرسی یکی از آقایان گفتند که نه صورت
نامه لازم است وکیل داشته باشد و نه صورت
مجلس لازم است داشته باشد بعد از این هم اگر
این طور باشد واقعا خیلی نداشت بنا بر این
تقریباً بیست و چهار نفر از آقایان همان

قانونی را که در دوره پیش شور دومش بود که از کمیسیون بیرون آمده و تقدیم مجلس شده نگذشت (یعنی فرصت نبود) همان را به بنده اجازه داده اند که بعنوان طرح قانونی به مجلس تقدیم کنم و اگر آقای رئیس صلاح دانستند مراجعه بکمیسیون متکرات میبکنند و اگر صلاح ندانستند در خود مجلس صحبت بشود.

آن دوره يك کمیسیون نه نفری بود که راپورتش را تقدیم مجلس کرد حالاهم هر چند نفر که صلاح بدانند ممکن است انتخاب نمایند که در این قانون تجدید نظر شده باشه و برای زودتر از سه ماه باخورد در ششم باقی مانده حاضر باشد

از این جهت اینرا تقدیم مقام ریاست می کنم یکی هم راجع بنظامنامه داخلی مجلس شورای ملی است که در این سه ماهی که مجلس شورای ملی تشکیل شده پیچیدگی هائی را که مادر این قانون برخورد کرده ایم همه میدانند مثلا در انتخاب کمیسیونها و انتخاب هیئت رئیسه يك طول و تفصیل هائی و يك تشریفات معتقد شده که وقت زیاد صرف میشود و با اشکال مختلفه ممکن است موادش تعمیر شود از دوره پیش تصمصیم گرفته شده که هیئت رئیسه مجلس در نظامنامه داخلی این نظامه جدید را بگذرانند از طرف

هیئت رئیسه در این نظامنامه تجدید نظر شد تقریباً این طرح هم تمام شد ولی چون آخر عمر مجلس بود فرصت اینکه از مجلس بگذرد نبود و سکوت هه مانده این راهم بعنوان طرح قانونی بنده تقدیم میکنم اگر چه ممکن بود تقاضا بشود که مراجعه به کمیسیون بشود چون در نظامنامه پیش بینی شده که قوانینی که در مجلس ناتمام مانده ممکن است در نرفی پیشنهاد کنند که بکمیسیون جدید ارجاع شود ولی چون راجع بقانون انتخابات يك کمیسیون خاصی در آن دوره بود و این مسئله را نظامنامه پیش بینی نکرده که برای تجدید نظر در قانون انتخابات يك کمیونی هه دوره تشکیل شود این بود که نظامنامه داخلی را هم بعنوان طرح قانونی تقدیم میکنم هر شکل مقام ریاست صلاح بدانند رفتار فرمایند که این مسئله زودتر بجریان بیفتد و هم چنین راجع بنظامنامه داخلی معلوم نیست که ارجاع بکدام کمیسیون باید بشود یا باید مجلس اجازه بدهد که هیئت رئیسه مجدداً مراجعه نموده و مجلس پیشنهاد شود.

یا کمیسیون مخصوصی برای آن انتخاب شود و تکلیف نظامنامه داخلی و قانون انتخابات در این مجلس معلوم شود اینرا هم تقدیم میکنم

رئیس - نسبت بقانون انتخابات بنده گمان میکنم ماده ۲۳ را میشود اجرا کرد یعنی وقتیکه در نرفی تقاضا بکنند که راپورت کمیسیون سابق مراجعه شود بکمیسیون جدیدی بوجب ماده ۲۳ این حق برای تقاضا کننده هست . . . (جمعی از نمایندگان - صریح است)

این پیشنهادی هم که شده است در نرفی امضاء کرده اند لازم نیست برود بکمیسیون متکرات باید در یکی از جلسات يك کمیونی برای این امر تعیین کرد اما راجع بنظامه مراجعه می شود به کمیسیون متکرات آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده پیشنهاد میکنم از شنبه واز هر شنبه دو نفر انتخاب کنند که زودتر کمیسیون دوازده نفری تشکیل و هر چه زودتر راپورتش را تقدیم مجلس کنند.

رئیس - که سبب شش نفری پیشنهاد کرده اید با ۱۲ نفری

حائری زاده - دوازده نفری پیشنهاد کرده ام.

رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای حائری زاده . آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده اساساً باینکه از شنبه انتخاب بشود برای کمیسیون موافقم و علت موافقت هم تسریع در انتخاب آن کمیسیون است ولی با دوازده نفر بنده مخالفم و موافقم شش نفر باشد برای اینکه بتجربه ثابت شده است که هر قدر عددهم کمتر باشد موجب تسریع در عمل خواهد بود و بالعکس هر قدر عددهم زیادتر باشد موجب تعصیب وقت میشود نهایت این است که دقت میکنم هر کدام از شنبه يك نفری که بیشتر مایل و متناسب باین امر باشد انتخاب نمایند لهذا من موافق باشم نرفیستم

پراحتی پوشیده نیست ولی قانون هیدار ما فقط منحصر بقانون انتخابات نیست بلکه تمام قوانین مملکت ما محتاج بتجدید نظر است باین جهت بنده پیشنهاد کردم يك کمیسیون دوازده نفری از اشخاصیکه همیشه خودشان در کار بوده اند از قبیل آقایان مشیرالدوله و مستوفی الممالک یعنی کسانیکه زمامداری مملکت را کرده اند و از معایب قوانین و جریان کارهای اداری مستحضرنه انتخاب کنند اولاً در قانون انتخابات و ثانیاً در تمام قوانین مملکت تجدید نظر بکنند و راپورتش را تقدیم مجلس کنند چون ممکن است این آقایانیکه اسم بردم مثلا سه نفر در يك شعبه باشند و از يك شعبه ممکن است دونفر انتخاب شود و در این صورت يك نفری که ممکن است وجودش خیلی لازم باشد بواسطه واقع شدن در يك شعبه نتوان انتخابش کرد اما دلیلی که آقای تدین اقامه فرمودند این بود که کمیسیون از شعب انتخاب شود زودتر انتخاب خواهد شد بقیه بنده قضیه انتخاب کمیسیون است باراده آقایان نمایندگان است پس از آنکه اساس مطلب معلوم شد اگر دونفر یا سه نفر برای اخذ آراء معین شوند و الا آن تشریف ببرند در يك اطراف بنشینند و سایر آقایان نمایندگان هم تشریف ببرند و ایشان را بتوسسه بنده معین امروز ممکن است برای اینکار معین شود پس اگر آقایان بی برده اند با احتیاج مملکت و تجدید نظر در قانون انتخابات و سایر قوانین امروز می توانند این کمیسیون را معین کنند.

اما شش نفر کافی نیست بجهت اینکه این مطلب آسانی نیست و مطلب خیلی مهمی است و باید ترفقه دوازده نفری ترفقه که نسبتاً کاری خواهد بود.

اینکه قادر بشوند اطراف مملکت را بسنجند و حتی من تصور میکنم که عددهم دوازده نفری هم تنها کافی نخواهد بود محتاج خواهد بود که همان کمیسیون يك عددهم از آقایان نمایندگان ولایات را که از حال ولایات درست اطلاع دارند دعوت کنند زیرا متأسفانه آقایانیکه در تهران تشریف دارند از حال و روز کار ولایات خبر ندارند و خیال میکنند که حال ولایات و ایالات هم مثل اوضاع تهران است دو و رنگه اینطور نیست ولایات يك احتیاجی دارد که بهیچوجه طرف مقایسه با مرکز نیست و با آنها تبادل نظر بکنند نظر آنها را استفسار کنند تا اینکه يك طرف حلی پیدا کنند باین دلایلی که عرض کردم اولاً بنده انتخاب از شنبه را صلاح میدانم و همچنین شش نفر را کافی میدانم و موافقم يك عددهم کمیسیون از خود مجلس انتخاب بشود عددهم لافل دوازده نفر باشد

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده مستقدم که عددهم دوازده نفر باشد لیکن از شنبه ها انتخاب شود و دلایل اینکه باید دوازده نفر باشد يك قسمتش را آقای سردار معظم اظهار داشتند باز هم بنده علاوه میکنم که اشخاصیکه در ولایات بوده اند به چشم مشیرالدوله و مستوفی الممالک یعنی کسانیکه زمامداری مملکت را کرده اند و از معایب قوانین و جریان کارهای اداری مستحضرنه انتخاب کنند اولاً در قانون انتخابات و ثانیاً در تمام قوانین مملکت تجدید نظر بکنند و راپورتش را تقدیم مجلس کنند چون ممکن است این آقایانیکه اسم بردم مثلا سه نفر در يك شعبه باشند و از يك شعبه ممکن است دونفر انتخاب شود و در این صورت يك نفری که ممکن است وجودش خیلی لازم باشد بواسطه واقع شدن در يك شعبه نتوان انتخابش کرد اما دلیلی که آقای تدین اقامه فرمودند این بود که کمیسیون از شعب انتخاب شود زودتر انتخاب خواهد شد بقیه بنده قضیه انتخاب کمیسیون است باراده آقایان نمایندگان است پس از آنکه اساس مطلب معلوم شد اگر دونفر یا سه نفر برای اخذ آراء معین شوند و الا آن تشریف ببرند در يك اطراف بنشینند و سایر آقایان نمایندگان هم تشریف ببرند و ایشان را بتوسسه بنده معین امروز ممکن است برای اینکار معین شود پس اگر آقایان بی برده اند با احتیاج مملکت و تجدید نظر در قانون انتخابات و سایر قوانین امروز می توانند این کمیسیون را معین کنند.

رئیس - آن مسئله هنوز پیشنهاد نشده است

تدین - حالاهم عرض میکنم مطلب راجع بقسمت اول است یعنی کمیسیون خاصی تشکیل بشود برای تجدید نظر در قانون انتخابات . این منافی نیست با آن نظریه که ایشان دارند که اگر مجلس تصویب بکنند يك کمیونی هم برای آن کار انتخاب بشود پس فرق این کمیسیون با آن کمیونی که ایشان در نظر دارند از نقطه نظر صوم و خصوص است و اما اینکه می فرمایند ممکن است تصمصیم گرفته شود همین حالا اینکار بشود خیلی کارها ممکن است الان بشود ولی فرق است بین امکان شیئی و وقوع شیئی تعیین يك کمیونی باین طول و تفصیل باین شرح وسط که در نظر دارند بدون تبادل آراء و نظر وبدون شور با آقایان نمایندگان راجع بانتخاب اعضایش غیر ممکن است وبدون تبادل آراء بگذرد مشترکی هم معلوم نیست چون هنوز صحبت نکرده اند فرضاً تصمصیم بگیریم و رای هم بدهیم چه عیب و فحش می آید زیرا

در دفره اول و دوم اکثریت حاصل نخواهد شد و بالاخره منجر خواهد شد با اکثریت نسبی پس خیلی چیزها در وهله اول ممکن است . اما متأسفانه در موقع عمل کثرت وجود خارجی پیدا میکنند عجالتاً این موضوع خاصی است و مذاکرات راجع به انتخاب يك کمیونی است که وظیفه او فقط رسیدگی بقانون انتخابات و تجدید نظر در آن است و اینکه بنده عرض کردم که از شنبه انتخاب بشود دلایل واضح و عملی تر هم هست چون طول کمتر میکشد و ممکن است همین امروز هم انتخاب بشود اگر آقایان نمایندگان تصمصیم بگیرند که از شنبه انتخاب بشود همین امروز نتیجه حاصل خواهد شد ولی اگر موکول بشود که از مجلس انتخاب بشود قویاً امروز نخواهد شد و ممکن است چندین روز طول بکشد علاوه بدیهی است و محتاج باقامه دلیل نیست اینکه عرض کردم عددهم شش نفر باشد مقصود معلوم کردن يك عددهم دیگری نبود بلکه بتجربه ثابت شده که هر چه معینی که مأموریت خاصی پیدا میکنند عددهم شان هر قدر کمتر باشد زودتر آنکار میکشند و بلاوه موجب محرومیت نمایندگان ایالات و ولایات هم نخواهد بود سابقه هم دارد البته هر کمیسیون دوازده نفری هم که انتخاب شود باز محتاج خواهد بود که کسب اطلاع از آقایان نمایندگان محلی و نمایندگان ایالات و ولایات بکنند هیچجهه نرفی هم که باشد باز کافی نیست بآن دلیلی که شما اقامه میکنید باز باید کسب اطلاع بکنند بنابراین دلیلی که بنده را وادار میکند که معتقد بشم شش نفر تسریع در عمل است و مدالك بسته است برای مجلس (بعضی گفتند خیر)

رئیس - آقای دستغیب (اجازه)

حاج سید محمد باقر دستغیب - مخالفم . رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - نظریه آقای سردار معظم با نظریه بنده و آقای حائری زاده دو تا است این پیشنهادی که آقای حائری زاده کردند راجع بکمیسیون خاصی است که فقط وظیفه اش رسیدگی و تجدید نظر در قانون انتخابات است ولی نظریه آقای سردار معظم تشکیل يك کمیونی است که وظیفه اش علاوه بر تجدید نظر در سایر قوانین هم باشد موضوع دوتا است

رئیس - آن مسئله هنوز پیشنهاد نشده است

تدین - حالاهم عرض میکنم مطلب راجع بقسمت اول است یعنی کمیسیون خاصی تشکیل بشود برای تجدید نظر در قانون انتخابات . این منافی نیست با آن نظریه که ایشان دارند که اگر مجلس تصویب بکنند يك کمیونی هم برای آن کار انتخاب بشود پس فرق این کمیسیون با آن کمیونی که ایشان در نظر دارند از نقطه نظر صوم و خصوص است و اما اینکه می فرمایند ممکن است تصمصیم گرفته شود همین حالا اینکار بشود خیلی کارها ممکن است الان بشود ولی فرق است بین امکان شیئی و وقوع شیئی تعیین يك کمیونی باین طول و تفصیل باین شرح وسط که در نظر دارند بدون تبادل آراء و نظر وبدون شور با آقایان نمایندگان راجع بانتخاب اعضایش غیر ممکن است وبدون تبادل آراء بگذرد مشترکی هم معلوم نیست چون هنوز صحبت نکرده اند فرضاً تصمصیم بگیریم و رای هم بدهیم چه عیب و فحش می آید زیرا

رئیس - آن مسئله هنوز پیشنهاد نشده است

تدین - حالاهم عرض میکنم مطلب راجع بقسمت اول است یعنی کمیسیون خاصی تشکیل بشود برای تجدید نظر در قانون انتخابات . این منافی نیست با آن نظریه که ایشان دارند که اگر مجلس تصویب بکنند يك کمیونی هم برای آن کار انتخاب بشود پس فرق این کمیسیون با آن کمیونی که ایشان در نظر دارند از نقطه نظر صوم و خصوص است و اما اینکه می فرمایند ممکن است تصمصیم گرفته شود همین حالا اینکار بشود خیلی کارها ممکن است الان بشود ولی فرق است بین امکان شیئی و وقوع شیئی تعیین يك کمیونی باین طول و تفصیل باین شرح وسط که در نظر دارند بدون تبادل آراء و نظر وبدون شور با آقایان نمایندگان راجع بانتخاب اعضایش غیر ممکن است وبدون تبادل آراء بگذرد مشترکی هم معلوم نیست چون هنوز صحبت نکرده اند فرضاً تصمصیم بگیریم و رای هم بدهیم چه عیب و فحش می آید زیرا

بتمویق است آقای مصدق السلطانه هم در نطق دیروزشان فرمودند که نباید تمویق بیفتد علت تمویق برای اینست که از مجلس باید انتخاب بشود و از مجلس هم که انتخاب می شود اکثریت پیدا نمی کند دو مرتبه از مجلس انتخاب میشود باز اکثریت پیدا نمی کند تا در مرتبه آخر با اکثریت نسبی انتخاب میشود

اگر از شنبه انتخاب بشود و بقیه بنده هم زودتر انتخاب میشود عملی تر هم است اما اینکه آقای سردار معظم فرمودند که امروز هم ممکن است انتخاب بشود بنده عرض میکنم که آلساهه و الان هم که من حرف میزنم ممکن است اما امکان اصل فرق دارد یعنی فرمایش باره عملی فرق دارد اگر بنا بشود که از مجلس انتخاب بشود تا سه جلسه چهار جلسه دیگر هم انتخاب نخواهد شد و عمل و تجربه ثابت کرده است که انتخاب نخواهد شد

ولی ارشع در همین امروز انتخاب میشود و چیزی نیست که مخالف نظامنامه باشد که حتماً باید از مجلس و در حین رسمی شدن مجلس انتخاب بشود پس وقتی که مخالف نظامنامه نشد و اساسی هم نداشت عملی تر هم بود بقیه بنده اما کسب رای بدهد که از شنبه انتخاب بشود و عددهم ۱۲ نفر باشد.

بهرتر است برای اینکه بیشتر نظریه و کلای ایالات و ولایات تأمین خواهد شد و چون شنبه در نظر دارند که کمی مناسب این انتخابات است

ولی اگر از مجلس انتخاب بشود ممکن نیست زیرا همانطور که آقای سردار معظم فرمودند بایستی آقای مشیرالدوله و آقای مستوفی الممالک انتخاب بشوند و بقیه من اینها برای این کمیسیون خوب نیستند یعنی برای این کمیسیون و کلای ایالات و ولایات خوبند که آنها در نظر دارند چه معایب و مفاسدی در این قانون موجود است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب ۶ نفری هستند یا ۱۲ نفری

آقا سید یعقوب - خیلی مسائل است که باید عرض بکنم . رئیس - بفرمائیید آقا سید یعقوب - بنده اساساً يك چیزی میخواهم عرض کنم خیلی تعجب است از آقای سردار معظم که يك ترفقه زودتر در مجلس هستند و يك چیزی نسبت بکمیسیون میفرمایند اما اطلاعات از کلای ایالات و ولایات و از محل تماماً تحصیل میکنند بنده از این همه ضحاحات که کشیدند آنوقت می آید در مجلس و در مجلس هم تمام آقایان نشسته اند طبع

حاج سید محمد باقر دستغیب - در موضوع عددهم بنده از این حیث باشم نظر مخالفم که تجدید نظر در قانون انتخابات بیشتر موضوع و کلای ایالات و ولایات است یعنی عددهم که در ایالات و ولایات هستند و ولایات هم بیشتر در آن کمیسیون خواهند بود نظریات و چیزها بیکه در نظر دارند بهتر میتواند بآن کمیسیون اطلاع بدهند این راجع بنده اما راجع بشعب هم بنده عقیده دارم که از شنبه انتخاب شود برای خاطر اینکه ما در تمام عت اینک انتخاب که حیوانا افتاده

حاج سید محمد باقر دستغیب - در موضوع عددهم بنده از این حیث باشم نظر مخالفم که تجدید نظر در قانون انتخابات بیشتر موضوع و کلای ایالات و ولایات است یعنی عددهم که در ایالات و ولایات هستند و ولایات هم بیشتر در آن کمیسیون خواهند بود نظریات و چیزها بیکه در نظر دارند بهتر میتواند بآن کمیسیون اطلاع بدهند این راجع بنده اما راجع بشعب هم بنده عقیده دارم که از شنبه انتخاب شود برای خاطر اینکه ما در تمام عت اینک انتخاب که حیوانا افتاده

می شود - بین آقایان نمایندگان توزیع می شود مطالعه در آن میشود نظریات خودشان را در قانون اظهار میکنند و با آن مصیبههای مطولی که هر کدام از ماها در موقع خودش خواهیم کرد و عمل ایراد واقع میشود و شور اول تمام میشود و بعد بروی کمیسیون و در آنجا شور تانی میشود و دوباره می آید بکمیسیون و در مجلس شور دوم میشود سه چهار مرتبه حل و تصمصیم میشود و مسائل متفق میشود این کمیسیون غیر از کمیسیون عدلیه است که در مجلس باو اختیار میدهند يك قوانینی را بدهند به کمیسیون آنوقت کمیسیون عدلیه می نشیند و رای میدهد و بموجب اجرا گذارده میشود این کمیسیون است که در آن شور می شود بعد در مجلس شور واقع می شود پس نه يك کمیونی است که اختیار داشته باشد و قانون را تمام کند باید بمجلس بیاید اما راجع بشش تقریباً هم عقیده دارم ۶ نفر باشد.

بنابر فرمایش آقایان حائری زاده و تدین بواسطه اینکه در موقع عمل این مسئله ثابت شده است هر چه در این باب اقلیت افراد باشد برای اتمام مطلب اسرع است تا آن که افراد بیشتر باشد پس در شش نفر وقتی که این قانون رفت آنجا وقت کمتر تلف میشود و زودتر رای بدهند علاوه در دوره چهارم در این قانون خیلی زحمت کشیده اند شهادت آنه نفر که در دوره چهارم بودند در دو سال تمام عمر خود را صرف کردند و بقدری هم که ممکن بود زحمت کشیدند و این مسئله را تا اندازه حل و تصمصیم کردند و این مسئله را که آقای حائری زاده پیشنهاد فرمودند در واقع اتمام عمل دوره چهارم است دیگر چیزی نیست که يك طرح جدیدی باشد یا يك مطلب جدیدی باشد و ما معطل باشیم که دوازده نفر باشد از ایالات و ولایات باشد هیچ آنها را لازم ندارد و محتاج تکرار نیست این چیزها لازم نیست همان شعب هم انتخاب شود بهتر است زودتر هم انتخاب میشود

رئیس - آقای دستغیب ۶ نفری هستند یا ۱۲ نفری

آقا سید یعقوب - خیلی مسائل است که باید عرض بکنم . رئیس - بفرمائیید آقا سید یعقوب - بنده اساساً يك چیزی میخواهم عرض کنم خیلی تعجب است از آقای سردار معظم که يك ترفقه زودتر در مجلس هستند و يك چیزی نسبت بکمیسیون میفرمایند اما اطلاعات از کلای ایالات و ولایات و از محل تماماً تحصیل میکنند بنده از این همه ضحاحات که کشیدند آنوقت می آید در مجلس و در مجلس هم تمام آقایان نشسته اند طبع

حاج آقا سید میرزه بنده بادوزده نفر موافقم برای اینکه تصور می کنم قانون انتخابات عیوب و مفاسدش در ایالات و ولایات بیشتر باشد

بنابر این اگر دوازده نفر از نمایندگان ایالات و ولایات انتخاب بشوند بهتر است چون از اوضاع ولایات بهتر است مسبقاً و با آنها تبادل افکار میکنند و بهتر میتواند نمایندگان نظریات را حفظ و بطوری کنند که من بعد در انتخابات دیگر اسباب کشش و منازعه در مجلس شورای ملی نشود اگر در دوره چهارم انتخابات تجدید نظر شده بود البته تصمصیم میفرمایند در این دوره باین اندازه مخالفت ها پیدا میشد ملاحظه فرمودید در هر رای که از شعب مجلس می آمد و خوانده میشد يك مخالف پیدا میشد اینها برای هیویی است که در قانون انتخابات هست اگر هیویی که در

رئیس - آقای مصدق السلطانه (اجازه)

مصدق السلطانه - بنده میخواستم نسبت با آقایانیکه امضاء کنندگان این طرح هستند تشکرات خود را تقدیم کنم که واقفاً يك نیت مقدسی است زیرا

رئیس - آقای مصدق السلطانه (اجازه)

که مجلس شورای ملی باید اساساً پایه اش درست باشد .

یعنی قانون انتخابات و تا قانون انتخابات باین حال قلمی است ما نباید تصور کنیم که انتخابات ما يك صورت بهبودی حاصل میکند بضمیم آقای سردار معظم در کلیه فقراتی که فرمودند موافقم رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده میخواستم عرض کنم که در رای گرفته شود که مسئله زودتر حل شود یکی راجع باینکه از مجلس انتخاب شود یا از شنبه و بنده طرفدار این بودم که اگر این انتخاب از شنبه شود زودتر حل و تصمصیم میشود

یکی هم راجع بشش نفر و دوازده نفر اگر رای بدهیم که دوازده نفر باشند و مطالعه بکنند در مجلس کمتر صحبت میشود و اگر شش نفر مطالعه بکنند در مجلس بیشتر صحبت میشود هر کدام يك معایب و يك معاسنی دارد و هر اری بنده هم بفرمایش آقای سردار معظم متافاتی ندارد کمیسیون را که ایشان در نظر دارند در کلیه قوانین تجدید نظر نماید پیشنهاد کنند .

انتخاب بشود یکی از آن قوانین هم قانون انتخابات است راپورتش که از کمیسیون ۶ نفری آمد مطرح خواهد شد

رئیس - در رای گرفتن اشکالی نیست چون هنوز بکفایت مذاکرات رای داده نشده است این است که مذاکره می شود . (جمعی گفتند مذاکرات کافی است) رئیس - عددهم کافی نیست . آقای حاج آقا اسمعیل (اجازه)

حاج آقا سید میرزه بنده بادوزده نفر موافقم برای اینکه تصور می کنم قانون انتخابات عیوب و مفاسدش در ایالات و ولایات بیشتر باشد

بنابر این اگر دوازده نفر از نمایندگان ایالات و ولایات انتخاب بشوند بهتر است چون از اوضاع ولایات بهتر است مسبقاً و با آنها تبادل افکار میکنند و بهتر میتواند نمایندگان نظریات را حفظ و بطوری کنند که من بعد در انتخابات دیگر اسباب کشش و منازعه در مجلس شورای ملی نشود اگر در دوره چهارم انتخابات تجدید نظر شده بود البته تصمصیم میفرمایند در این دوره باین اندازه مخالفت ها پیدا میشد ملاحظه فرمودید در هر رای که از شعب مجلس می آمد و خوانده میشد يك مخالف پیدا میشد اینها برای هیویی است که در قانون انتخابات هست اگر هیویی که در

رئیس - آقای مصدق السلطانه (اجازه)